

Jesenice, 18. septembra 1970

ZELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Jože Varj — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Zelezarja«, združeno podjetje SLOVENSKE ZELEZARNE Ljubljana — Zelezarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483. administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ZELEZAR

Medsebojno sodelovanje slovenskih in hrvaških železarjev

Te dni, ko mineva eno leto skupne poti železarjev z Raven, Štor in Jesenic, je zabeležen nov pomemben dogodek v nadaljnjem razvoju slovenske metalurgije. V petek, 11. septembra sta namreč na Otočcu generalni direktor metalurškega kombinata železarne Sisak Norbert VEBER in generalni direktor združenega podjetja Slovenske železarne Gregor KLANČNIK, podpisala okvirno pogodbo o poslovnem in tehničnem sodelovanju.

V elaboratu, ki je sestavni del pogodbe, strokovna vodstva obeh asociacij ugotavljata, da je medsebojno sodelovanje slovenske in hrvaške črne metalurgije obojestransko zanimivo. Oba partnerja vodi v skupno akcijo enaka problematika na področju oskrbe z reprodukcijskim materialom in energijo ter proizvodni program, ki se medsebojno dopolnjuje. Ta dva razloga sta osnova ožjega bilateralnega povezovanja in usklajenega nastopa na trgu. To povezovanje pa v nobenem primeru ne zmanjšuje, temveč povečuje rezultate poslovnega združenja jugoslovanskih železarn.

Osnovni cilj tega medsebojnega sodelovanja je v razvijanju trajnejšega poslovnega in tehničnega sodelovanja, da se dosežejo čim nižji stroški poslovanja in uspešno vključevanje v sodobni tehnični in tehnološki napredek. K temu cilju sodi tudi osvajanje nove proizvodnje proizvodov črne metalurgije in druge gospodarske dejavnosti, uvajanje sodobne orga-

(nadalj. na 2. str.)

Splet isker — livarna

Rekonstrukcija plavža I

Kot je bilo omenjeno že v prejšnji številki Zelezarja, so se glavna dela na rekonstrukciji plavža začela 10. t. m. Tega dne so monterji Metalne Maribor demontirali stari plašč talilnika in sedla plavža, pripravljen pa je bil že tudi novi plašč. Toda pri pregledu preostalega nedemontiranega dela plašča talilnika v višini 1,9 m in dna talilnika premera 4,45 m se je pokazalo, da sta oba močno poškodovana. Tako je bilo dno plavža debeline 30 mm na treh mestih vdrti za okoli 2,5 cm, plašč debeline 25 mm pa na območju 1/3 oboda uničen, po celotnem obodu pa močno nasekan od razstreljevanja ogljične obzidave.

Komisija pod vodstvom šefa vzdrževanja dipl. inž. Noča je ugotovila, da je jamstvo za solidno popravilo plavža I le v zamenjavi tudi tega dela talilnika. Konstrukcijska delavnica je takoj pristopila k izdelavi novega dna in potrebnega plašča talilnika in oba dela pod vodstvom tov. Krajnika dokončala in dostavila že 13. t. m. v dopoldanskih urah. Zaradi neplanirane zamenjave celotnega plašča talilnika, je nastal dvodnevni zastoj pri montaži novega plašča talilnika in sedla plavža, prav tako pa se je pojavil tudi večji obseg montažnih del, kar je predvideni rok montaže novega plašča podaljšalo za še en dan, čeprav je Metalna Maribor dno montirala še isti dan.

Montaža novega plašča talilnika in sedla plavža, ki je visok 6,05 m, se je tako pričela šele 14. t. m. in sedaj dobro napreduje. Novi plašč bo sestavljen iz petih segmentov v varjeni izvedbi, za kar je planirano okoli 650 ur varjenja.

Ostala dela na rekonstrukciji in rednem popravilu plavža potekajo trenutno v najlepšem redu. Metalna Maribor je že montirala novi cevovod vročega zraka v dolžini 42,8 m s kompenzatorjem, vgradila 60 kos. hladilnikov novega hladilnega sistema trebuha plavža in ga ojačala ter predhodno sestavila novo venčno cev vročega zraka. Naš montažni oddelek, je predelal steber poševnega dvigala zaradi večjega premera venčne cevi, podaljšal kabino razdelilca mazuta zaradi vgraditve opreme dodatnih vetrnih šob, sedaj pa delajo na ureditvi podestov na poševnem dvigalu in jašku plavža, ki so v glavnem povsem dotrajani. Tudi instalacijska delavnica je 14. t. m. začela z montažo novih razvodov vseh medijev do plavža samega in ureditvijo razdelilca hladilne vode, montiran pa je že tudi novi hladilni sistem dna talilnega plavža, katerega kanale so predhodno zaradi demontaže dna talilnika temeljito očistili plavžarji, saj so bili kanali v nekaterih predelih popolnoma zaliti s svincem. V polnem teku je tudi čiščenje skrajno zanemarjene konstrukcije poševnega dvigala zaradi pleskanja dela pa izvaja Pleskar Ptuj.

Do roka je bil urejen tudi žerjav 6,5 t × 16 m, int. št. 19, ki ga je električno povsem obnovil ELIM Jesenice, mehansko pa naš žerjavni in montažni oddelek, čiščenje konstrukcije in pleskarska dela pa je opravil Pleskar Ptuj.

V programu rekonstrukcije plavža je poleg ureditve konstrukcije in ostalih naprav še eno večje delo, to je obzidava cevovoda vročega zraka, venčne cevi in samega plavža. Kot prvi pride na vrsto 20. t. m. cevovod vročega zraka. Vsa dela na obzidavi bo izvajala Vatrostalna Zenica, gradbišče Jesenice. Dobavitelj glavnega ognjevzdržnega materiala pa so: ogljična opeka za talilnik — DIDIER, Zazadna Nemčija, šamotna opeka za jašek — RIŠ Arandelovac in nabijalne mase za cevovode vročega zraka — PLIBRICO, Avstrija. J. J.

5. seja delavskega sveta ZPSŽ

Srednjeročni program v razpravo kolektivom

V torek, 15. septembra, to je točno ob letu, ko so slovenski železarji z uspešnim referendumom stopili na skupno pot nadaljnega razvoja, je predsednik Tomaž ERTL, dipl. politolog, sklical 5. sejo delavskega sveta združenega podjetja Slovenske železarne. Seji je prisostvoval tudi član izvršnega sveta Slovenije inž. Ivan Zupan. Obravnavali so poročilo generalnega direktorja ZPSŽ Gregorja KLANČNIKA o rezultatih enoletnega poslovanja ZPSŽ, govorili o osnutku srednjeročnega programa ZPSŽ, sprejeli osnutek pravilnika o nadomestilu stroškov za službena potovanja v nadaljnjo razpravo, bili seznanjeni z delom in programom koordinacijskega odbora sindikata ZPSŽ ter imenovali za sekretarja ZPSŽ dipl. pravnik Miha POTOČNIKA, ml.

Potem ko je predsednik Ertl pozdravil navzoče in dobil soglasje k dnevnemu redu, je predal besedo generalnemu direktorju Gregorju Klančniku, čigar poročilo v celoti objavljamo.

Ker na poročilo ni bilo pripomb, je predsednik delavskega sveta naglasil da kljub temu, da je generalni direktor dolgo časa delal sam, v težkih pogojih v povezovanju s strokovnjaki posameznih tovarn, ob določeni nestrpnosti,

da gredo stvari prepočasno in da smo precej zamudili, kar bo treba še nadoknaditi, je praksa potrdila, da je bila združitev slovenskih železarn potrebna in opravičena ter da je dala že svoje velike rezultate. S tem, ko direktorja le dobiva svojo fiziognomijo in ustrezne kadre je jamstvo za še boljše rezultate, seveda ob nenehni krepitvi združenega podjetja. Najbrž ob takih pogojih nismo naredili vse, je zaključil,

vendar pa smo z rezultati lahko zadovoljni, predvsem pa nam je to jasen smerokaz, kako v prihodnje.

Srednjeročni program, ena najvažnejših akcij združenega podjetja

Ko je generalni direktor razložil nekaj posebnosti osnutka srednjeročnega programa, je naglasil, da so se na direktorju prizadevali, da bi v jeseni prišli najprej pred kolektive vseh treh železarn in nato pred izvršni svet Slovenije z osnutkom srednjeročnega načrta razvoja slovenskih železarn, v katerem nakazujejo smer bodočega razvoja in probleme, ki bodo v zvezi s tem nastopili. Pismen predlog so člani delavskega sveta dobili prepozno, da bi o njem aktivno govorili,

(Nadalj. na 2. str.)

Srednjeročni načrt

(Nadalj. s 1. str.)

vendar je pri tem direktor poudaril, da je predvideni postopek sprejemanja drugačen kot doslej. Osnutek naj služi za razprave v tovarnah in organih, ki naj bi pri oblikovanju tega dokumenta sodelovali, šele potem naj bi o njem ponovno razpravljali delavski svet ZPSZ, predno bi ga predložili v razpravo republikanemu izvršnemu svetu.

Prvi osnutek srednjeročnega programa poleg uvodnih misli vsebuje: obstoječe stanje v tovarnah, obseg skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije v letih 1971—1975, analizo tržišča, program predvidenih investicijskih del, potrebna finančna sredstva in dinamiko financiranja ter sklepi del ter dodatno še materialno bilanco srednjeročnega razvoja 1971—1975.

Po tem načrtu se predvideva proizvodnja surovega železa leta 1975 v ZPSZ 235.000 ton (Jesenice 180.000 in Ravne 55.000 ton) in surovega jekla 800.000 ton (Jesenice 520.000, Ravne 200.000 ton in Store 80.000 ton). Blagovne proizvodnje v istem letu 801.500 ton vključno z medsebojno zamenjavo (Jesenice 510.400, Ravne 129.000 in Store 162.000 ton) oziroma 757.000 ton brez medsebojne zamenjave. Realizacija se predvideva leta 1971 — 1.569.000.000 din in leta 1975 — 2.452.000.000 dinarjev. Od tega naj bi posamezne železarne prispevale: Jesenice 55,6%, Ravne 28,5% in Store 15,9%. Načrt je delan na osnovi nabavnih in prodajnih cen kakršne so veljale v prvem polletju letos. Pri izračunih ni upoštevana sprememba, ki je nastala s spremembo mehanizma o stalnem prilagajanju cen valjanega in vlečenega jekla cenam na zahtodno nemškem tržišču, ki ga je sprejel ZIS na seji 9. septembra. To prevrednotenje bo narejeno, čim bo ta odlok objavljen.

Po načrtu so predvidene investicijske naložbe v osnovna sredstva 764.000.000 dinarjev in v obratna sredstva 405.000.000 dinarjev, oziroma skupaj 1.169.000.000 din. K temu pa dodatno priključuje ZPSZ še novo udeležbo v višini 130.000.000 din.

Poškodbe v avgustu

Na službi za varstvo pri delu smo prejeli podatke o poškodbah na delovnih mestih in na poti v službo za avgust. Na delovnih mestih je bilo poškodovanih 47 naših sodelavcev in smo zato izgubili 876 delovnih dni, na poti v službo so bile 3 poškodbe ter 84 izgubljenih delovnih dni.

Pregled poškodb po delovnih enotah je naslednji: v tašnicah je bilo 13 poškodb in 199 izgubljenih delovnih dni, v valjarni Javornik 11 poškodb, 218 izgubljenih delovnih dni, v predelovalnih obratih 3 poškodbe, 69 izgubljenih delovnih dni, v energetskih obratih 2 poškodbi, 17 izgub-

Za tem je generalni direktor Klančnik podrobno govoril o normativih in osnovah, ki so jih vodili pri navedenih izračunih, o kreditnih pogojih in vrsti kreditiranja oziroma kreditnih obveznostih posameznih železarn in o vračanju kreditov ter utemeljeval izhodišča in predpostavke, ki so jim služili za predložene izračune.

V srednjeročnem programu je tudi predvidevano, da bo v letu 1971 poprečni osebni dohodek znašal 1450 din z dinamiko 6% povišanja, ne da se upošteva inflacija in seveda ob tem, da se ustvarijo vse ostale planirane postavke. Pri tem izhajamo iz tega, da bomo le z doseženim zadovoljstvom v kolektivih dosegli ustrezno kadrovske strukturo in višjo produktivnost ter ustvarili večji interes pri mladih za vključevanje v metalurgijo. V programu pa upoštevamo tudi razvoj standarda, življenjske ravni v posameznih tovarnah in sicer 1.500 din na zaposlenega letno. Naša osnovna izhodišča so torej: modernizacija proizvodnje, povečanje realizacije ob stalnem zmanjšanju proizvodnih stroškov ob takih osebnih dohodkih, da nam ljudje ne bodo uhajali, oziroma, da bomo bolj zainteresirani tudi za mlade kadre.

Ob tem pa se moramo zavedati, da je ta osnutek srednjeročnega načrta še hudo na krhkih nogah, predvsem zaradi predvidene konverzije dolgoročnih kreditov.

Mi se bomo prizadevali in naloga direktorja v prvi vrsti kot celotnega združenega podjetja je, da smo pri tem vsi aktivni, da dosežemo tako konverzijo, kot jo je republiška skupščina za nekatera področja že sprejela in da si tudi mi priborimo take olajšave. Prepričani smo, da bomo z ustreznimi argumenti tudi v tem uspeli, kajti taka olajšava nam je za prihodnje obdobje življenjsko potrebna. S prepričljivimi argumenti bomo dokazali, da je prisotnost republike neobhodno potrebna pri razvojnem reševanju slovenskega železarstva.

Generalni direktor je obključno ponovno poudaril, da na današnji seji ne bo mogo-

ljenih delovnih dni, v vzdrževalnih obratih 7 poškodb, 113 izgubljenih delovnih dni in v transportnih obratih 6 poškodb in 119 izgubljenih delovnih dni. V upravnih službah v avgustu poškodb ni bilo, pač pa so imeli 24 izgubljenih delovnih dni zaradi poškodb na delovnih mestih iz prejšnjih mesecev. Poškodovane delavce na poti v službo so imeli: v predelovalnih obratih 1 poškodba, 5 izgubljenih delovnih dni, v vzdrževalnih obratih 1 poškodba, 33 izgubljenih delovnih dni ter v upravnih službah 1 poškodba in 46 izgubljenih delovnih dni.

če podrobno govoriti o načrtih in naj se člani bolj omejijo na načelne pripombe, medtem ko naj bi po detajlnih razpravah v tovarnah, dokončno oblikovali osnutek in ga v začetku novembra ponovno predložili temu organu.

Zelo podrobni razlagi, ki jo je v zvezi z osnutkom srednjeročnega načrta ZPSZ podal generalni direktor Klančnik, je sledila razprava, ki je sicer vsebovala bolj načelne pripombe na osnutek, kar pa je bilo v tem kratkem času, odkar so člani prejeli gradivo, edino mogoče.

Najprej je Alojz BREZNIKAR iz Raven razpravljal o proizvodnji in potrošnji plemenitih jekel, kar bi moralo glede na sedanje neustrezno stanje dobiti bolj čvrsto osnovo v srednjeročnem načrtu. Dipl. inž. Milan DOBOVIŠEK (Ravne), je govoril o strokovnih kadrih oziroma o stagnaciji le-teh nasproti ostalim republikam oziroma o neustrezni kadrovske strukturi naših železarn in o nezainteresiranosti mladih za tehnične oziroma železarske poklice. Menil je, da pri tem vprašanju ne gre samo za neustrezne osebne dohodke, ampak predvsem za določeno nezainteresiranost in premajhno zavzetost pri obravnavanju tega vprašanja. Načrtovanje, pridobivanje, šolanje, notranje tovarniško usposabljanje in napredovanje ter drugi ukrepi v zvezi s tem, morajo prav tako dobiti pomembno mesto v obravnavanem načrtu. Kvalitetni razvoj železarn, zahteva tudi kvalitetne kadre.

O bolj prepričljivih in bolj dokumentiranih utemeljitvah posameznih stališč in podatkov v osnutku programa, je govoril dipl. inž. Franjo MAHORIC iz Raven. Poudaril pa je tudi, da je pri obravnavanju energetike k razpravam o povečanju zmogljivosti elektroenergije potrebne priključiti tudi razprave o ostalih energetskih medijih, predvsem pa o zemeljskem plinu. Glavni direktor železarne Jesenice mag. inž. Peter KUNC, je omenjal nekatere za nadaljnji razvoj železarstva neizpodbitne postavke, ki jih je potrebno realizirati, o ne dovoli zavzetem in včasih pretirano skopem obravnavanju vprašanja kadrov oziroma njihovega usposabljanja. Poudaril pa je tudi, da osnutek vsebuje precej dovolj preverjenih podatkov in da je pri obravnavi teh potrebno zavreči nekatera zastarela razmerja primerjav.

Direktor za proizvodnjo in razvoj ter raziskave pri ZPSZ dipl. inž. Milan MAROLT, je tolmačil in utemeljeval nekatere postavke in izhodišča, ki so jih uporabili pri oblikovanju predloženega osnutka srednjeročnega programa. O neskladju razvoja in o usklajevanju investicij za usposabljanje bolj kompleksne in tekoče proizvodnje ter o stalni skrbi za izboljševanje delovnih pogojev v tovarnah in standarda zaposlenih, je govoril dipl. inž. Jože BORŠTNAR iz Raven.

Glavni direktor železarne Store in predsednik poslovnega odbora Tugomir VOGA, je pripomnil, da so na poslovnem odboru ugotovili kvalitetni napredek pri planiranju. Govoril pa je tudi o odstranjevanju ozkih grl, o strukturi proizvodnje, marketingu in o poslovnem sodelovanju ZPSZ z železarno Sisak. O sofinanciranju novih kapacitet elektroenergije in o skupnem nastopu združenega podjetja SLOVENSKE ŽELEZARNE pri podpisovanju pogodb za vse tri železarne z elektrogospodarstvom Slovenije, je govoril Janez BRATINA, dipl. inž. iz Raven.

Direktor metalurškega inštituta Slovenije dipl. inž. Lojze PRESEREN, je govoril predvsem o usposabljanju strokovnih kadrov in o sodelovanju na področju raziskovalnega dela med ZPSZ oziroma posameznimi železarnami in inštitutom.

Po končani razpravi je delavski svet sprejel naslednja stališča oziroma sklepe:

— predloženi osnutek srednjeročnega načrta razvoja železarstva v Sloveniji je zrel za javno razpravo v delovnih kolektivih;

— današnja razprava in pripombe na osnutek, naj bodo sestavni del razprav oziroma pripomb, ki jih bodo posamezni delovni kolektivi združenega podjetja posredovali generalni direktorji;

— do 15. oktobra mora biti v posameznih železarnah zaključena javna razprava o osnutku in predlogi posredovani generalni direktorji, ki naj bi čimprej izdelala prečiščen osnutek, da bi ga delavski svet znova obravnaval na seji v prvi polovici novembra;

— načelno odobrava skupni

Medsebojno sodelovanje

(Nadalj. s 1. str.)

nizacije dela, usklajen nastop na trgu, skupna oskrba s surovinami, dopolnjevanje raziskovalne dejavnosti in vključevanje v mednarodno delitev dela. To pa se lahko doseže le s poslovnim in tehničnim sodelovanjem, ki bo slonelo na koordiniranju proizvodnega programa, na skupnem opravljanju raznih poslov in dejavnosti ter z združevanjem sredstev za skupno poslovanje.

Nemogoče je že vnaprej ovrednotiti vse koristi tega medsebojnega sodelovanja, čeprav cilji navedeni v pogodbah prepričljivo dokazujejo velike koristi takega sodelovanja. Prav gotovo bo usklajevanje proizvodnih programov in dopolnjevanje asortimenta za zadovoljevanje potrošnikov, samó krepila navzočnost in vlogo obeh pogodbenih strank na trgu. Tudi skupna oskrba s surovinami, glede na geografski položaj in istovetni interesi v pogledu oskrbe, dajejo odločujoče možnosti na znižanje proizvodnih stroškov. Samó skupna izgradnja koksarne na jačranski obali, bi na primer znižala nabavno ceno kokska za najmanj 23,48 din/t. Potem

nastop ZPSZ pri izgradnji nuklearne elektrarne skupaj z drugimi velikimi potrošniki elektroenergije, vendar bo dokončno o tem sklepal, ko bodo izdelani ekonomski elaborati in izračuni participacije posameznih partnerjev, ter v tej smeri zadolžuje generalno direkcijo pri nadaljnjem sodelovanju pri izdelavi teh elaboratov.

Po sprejetju teh sklepov so poslušali še poročilo predsednika koordinacijskega odbora sindikata ZPSZ tov. OCVRKA, ki je delavski svet seznanil z delom in programom odbora ter s pripombami na polletno poslovno poročilo ZPSZ. Pri tem je posebej poudaril, da bi bilo potrebno pregledati članstvo in trošenje članarine, ki jih plačujejo železarne raznim asociacijam, ker to predstavlja velike zneske. K temu je zahtevo po pregledu te članarine in trošenja izrazil tudi Franc KOBENTAR.

Na predlog predsednika Tomaža Ertla so sprejeli skiep:

— poročilo predsednika koordinacijskega odbora sindikata ZPSZ se vzame na znanje, predloge ter pripombe sindikata pa bo DS vključeval v program svojega dela. Generalni direktorji ZPSZ pa so naročili, da omogoči z zahtevanimi podatki realizacijo sprejetih nalog sindikata;

— da se na eno prihodnjih sej vključi poročilo o članstvu posameznih železarn oziroma ZPSZ v posameznih asociacijah, o višini članarine in o namenih trošenja te članarine.

V razpravi je sodeloval tudi član republiškega izvršnega sveta inž. Ivan ZUPAN, njegovo razpravo pa bomo objavili v prihodnji številki Železarnja.

je tu še optimalizacija proizvodnih zmogljivosti z modernizacijo organizacije dela, kar je pogoj, da se proizvodni stroški lahko zmanjšajo na minimum.

Za uresničitev vseh v pogodbah navedenih skupnih poslov in nalog oziroma ciljev, bosta skrbela direktorja obeh pogodbenih strank ob pomoči zadolženih delavcev. Pogodba je sklenjena za nedoločen čas in k njej lahko pristopijo tudi druge gospodarske organizacije istih ali podobnih dejavnosti kot jih imata ZPSZ in železarna Sisak, seveda s pogojem, da sprejmejo vse pogodbene določbe.

Tako sodelovanje je prav gotovo v skladu z gibanji in razvojem dogodkov v proizvodnji jekla v svetu. Na osnovi ekonomske logike, na kateri je grajena podpisana okvirna pogodba in iz posameznih pogodb za konkretne skupne posle in dejavnosti, ki bodo na njej temeljile, se lahko pričakujejo pomembni prihranki v proizvodnih stroških, kar pa je tudi osnovni cilj poslovno-tehničnega sodelovanja med Metalurškim kombinatom železarne Sisak in združenim podjetjem Slovenske Železarne.

Poročilo generalnega direktorja Gregorja Klančnika
o delu združenega podjetja Slovenske železarne

Eno leto je prekratka doba, da bi dala velike rezultate

Točno pred enim letom, 15. septembra 1969 je takrat 11.783 delavcev železarjev, zaposlenih na Jesenicah, Ravnah in v Storah, na referendumu z 79 % večino dalo svoj pristanek za integracijo. Ze petnajst dni za tem je bila svečano podpisana pogodba o ustanovitvi združenega podjetja Slovenske železarne, kar naj bi pomenilo začetek pisanja novega lista zgodovine slovenskega jeklarstva.

Bogata je preteklost in plodna tudi socialistična sedanjost vseh, sedaj v skupno družino povezanih tovarn — železarne Jesenice, Ravnne in Store. Težka pa so zadnja leta, ko smo morali slabo opremljeni in premalo odporne odbijati vetrove gospodarske reforme, med tem pa so mnogi uživali v našem zavetju. V tem je bil poleg ekonomske logike velik razlog, da smo se združili in oblikovali enotno proizvodno tvorbno slovenskega jeklarstva.

Železarstvo je industrijska veja s takim organskim sestavom kapitala, ki ima najvišje naložbe v sredstva za delo. Kot osnova, prvi člen industrijske verige in celotne gospodarske ustvarjalnosti, vedno in povsod kljub nizki akumulativnosti najde sredstva in pota za svoj obstoj in razvoj. V kapitalističnih državah kapitalu odpirajo pot davčne olajšave, visoka stopnja amortizacije in ugodni državni krediti, v socialističnem svetu pa načrtovanje in usmerjeno financiranje.

Na začetku oblikovanja socialističnega tržnega gospodarstva pri nas smo tudi to proizvodno ustvarjalnost z najzahtevnejšo tehnologijo vrgli in to z zvezanimi nogami v tokove ekonomske zakonitosti. Medtem ko so predelovalci in trgovci ob vzgonu visoke zaščite in stalnega poviševanja cen jemali večji kos skupno pridelanega kruha, so proizvajalci reprodukcijskega materiala hiralni. Ze leta 1967, ko naj bi začele delovati vse sestavine gospodarske reforme, se je pokazalo, da ob kontroliranih cenah in z nizko zaščito brez posebnih olajšav črna metalurgija ne bo zdržala. Proces siromašenja dohodka se je nadaljeval tudi potem, ko je liberalizacija zunanjetrgovinskega sistema bila zožena, zlasti pa v zadnjih letih visoke inflacije. Posebno so pri tem bile prizadete slovenske železarne.

Železarna Jesenice in Ravna sta tovarni z večstoletno tradicijo, bogata tradicija železarstva pa je tudi v Storah. Ob osvoboditvi so te železarne bile steber jugoslovanske črne metalurgije in dajale blizu 70 % v državi izdelanega jekla. V prvem desetletju izgradnje socializma pa so izgubile svojo celotno amortizacijo, ki je le delno bila povrnjena z novimi naložbami. Posebno železarna Jesenice je na svojih ramenih nosila največje breme. Kot vodilna se je nesebično in nesenti-

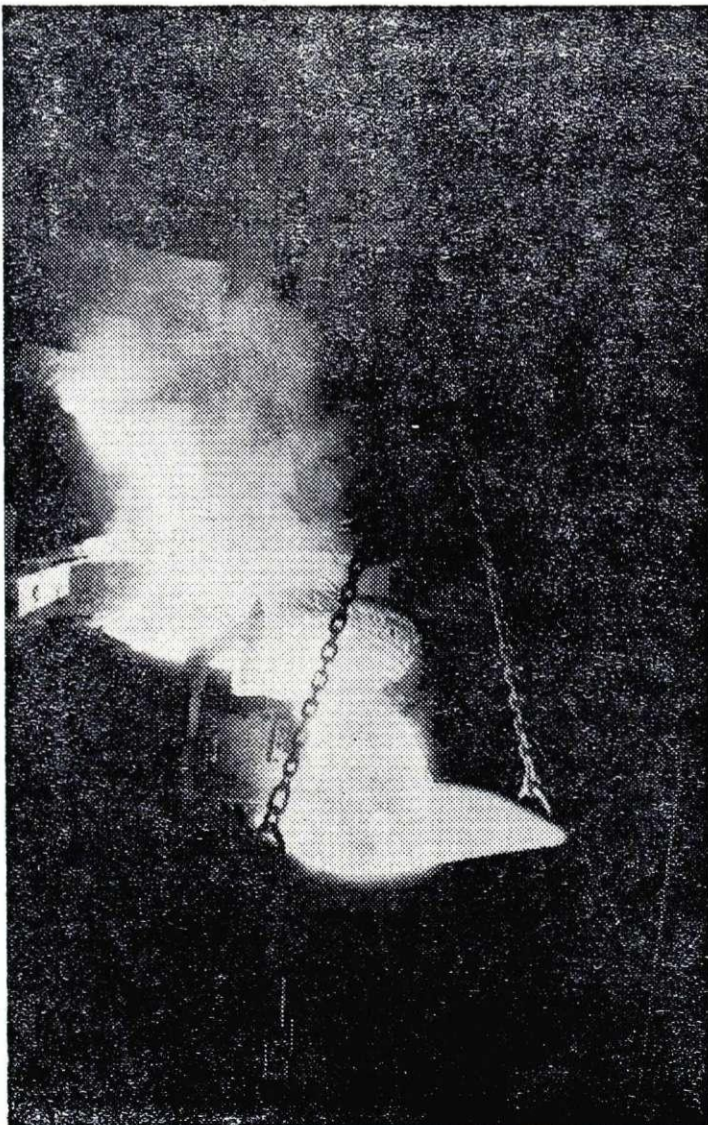
mentalno razdajala s sredstvi, tehnologijo, industrijsko svojino in kadri, sama pa ob gradnji novih tovarn slabila.

Sele v zadnjem desetletju so se te železarne na podlagi 47. natečaja JIB enakopravno vključile v novo rast. Na žalost je reforma nastopila pred dograditvijo novih obratov in naprav, podaljšala realizacijo načrta in zaradi neaktiviranih naložb znižala celoten dohodek, predvsem pa dohodek tovarn. V takih pogojih so bile vse tri tovarne nepripravljene upreti se učinkom recesije leta 1967 in leta 1968, v času visoke inflacije pa kljub ugodnemu angažiranju sredstev za delo zaradi rasti cen surovin, pomožnega materiala, storitev in energije ob omenjenih cenah lastne dejavnosti ostale brez pravega presežka dohodka. V izgubljeni amortizaciji, omejenem in prelitem dohodku je razlog večletne krize slovenskih železarne. V tem je iskati visoko zadolženost, bloki-

rane račune, slabo likvidnost in nizko poprečno donosnost. Kulminacija nakopičenih učinkov mačehovske obravnave je bila v letih 1967 in 1968. Medtem ko so železarne SRS v prvem letu reforme 1966, ko so še v reformo vpeljani odnosi v cenah na domačem trgu bili stabilni, dosegle 57,2 milij. din dohodka za sklade, je že naslednje leto 1967 sumarno bila izguba v višini 5,1 milij. din, ko pa so leta 1968 vse tri železarne padle v izgubo, je ta znašala že 60 milijonov din.

Eno leto skupnega žvljenja je znatno prekratka doba, da bi dala velike rezultate. V tem času smo oblikovali organe upravljanja — delavski svet in poslovni odbor podjetja, imenovali generalnega direktorja in dobili prve obriše strokovne direkcije. Do sedaj je po prostorih in zasledbah direkcija obstajala bolj simbolično kot dejansko, pa vendar je njena prisotnost v osrčju republike že zapažena. Dnevni so kontakti s prestavniškimi organi, sekretariati, asociacijami in bankami, kar počasi, pa vendar sistematično oblikuje republiško miselnost, ki naj bi pomenila preobrat v borbi za

(Nadalj. na 10. in 11. str.)

MARTINARNA — ali je šarž uspel?

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

Dežurna služba

	telefon	v pisarni doma
sobota, 19. 9. inž. Miroslav Noč, vzdrž.	873	754
nedelja, 20. 9. Anton Grošelj, valj. žice	852	790 17
ponedeljek, 21. 9. inž. Božidar Bartelj, valj. 2400	638	83114
torek, 22. 9. Edvard Cenček, tehn. sl. vz.	548	727
sreda, 23. 9. inž. Franc Mlakar, elektrodni	543	790 35
četrtak, 24. 9. Zvone Labura, žebljarna	738	749

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja 410.

Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Personalne vesti za mesec avgust 1970

Sprejetih je bilo 129 delavcev.

Delovno razmerje je prenehalo 147 delavcem, od tega jih je 18 odšlo v JLA.

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI:

Albin Čuden, 1908, Valj. Bela — 40 let v ŽJ; Ivan Delavec, 1911 VEN — 40 let v ŽJ; Andrej Erlah, 1918, martinarna — 32 let v ŽJ; Rudolf Golja, 1915, valjarna žice — 23 let v ŽJ; Anton Grčar, 1908, strojne del., — 31 let v ŽJ; Mihael Jug, 1914, varn. sl. — 22 let v ŽJ; Ferdinand Klavora, 1912, prof. valj. — 33 let v ŽJ; Jože Kolman, 1907, valj. žice — 21 let v ŽJ; Franc Kozelj, 1910, nab. odd. — 30 1/2 let v ŽJ; Milan Pogačnik, 1911, strojne del. — 40 let v ŽJ; dipl. inž. Alojz Pohar, 1920, kadrovski sekt. — 20 1/2 let v ŽJ; Ferdinand Rejc, 1910, valj. deb. pločev. — 32 1/2 let v ŽJ; Vinko Robič, 1909, varn. služba — 8 let v ŽJ; Ladislav Šmid, 1912, valj. Bela — 35 1/2 let v ŽJ; Janez Tolar, 1911, prof. valj. — 30 let v ŽJ;

INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI:

Ivan Blagne, 1918, prof. valj. — 23 let v ŽJ; Marija Debeljak, 1924, valj. tan. ploč. — 12 let v ŽJ; Slavica Haus, 1931, elektr. odd. — 23 let v ŽJ; Franc Hrast, 1926, martinarna — 23 let v ŽJ; Jože Zerjav, 1924, valj. žice — 17 1/2 let v ŽJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLI SO:

Alojz Cinkelj, 1950, žičarna — 5 let v ŽJ; Ostoja Kos, 1935, gradbeno vzdrževanje — 16 let v ŽJ.

Svojcem naše iskreno sožalje.

IZKLJUČENI:

Sakib Ahmetpahič, 1950, martinarna; Fikret Balič, 1954, hladna valj.; Hamdija Behremovič, 1939, valj. 2400; Adem Bešič, 1949, transport; Anto Blažević, 1949, hladna valj.; Krunoslav Buletič, 1946, valj. 2400; Ahmed Čamdžić, 1950, martinarna; Abid Čaušević, 1951, transport; Vlado Dakskobler, 1948, el. jeklarne; Iso Dedič, 1950, el. jeklarne; Asim Delić, 1946, šamotarna; Faik Dudič, 1948, martinarna; Sakib Ejupović, 1951, martinarna; Anton Golja, 1934, str. vzdrž.; Vojko Gostimirovič, 1948, el. jeklarne; Džulaga Grabus, 1948, plavž; Stanko Grilc, 1935 livarna; Alojz Grzetič, 1928, VEN; Vehid Hamzič, 1947, transport; Stjepan Horvat, 1935, prof. valj.; Huso Imamović, 1948, plavž; Janez Jelen, 1949, hl. valj.; Adolf Jeklič, 1941, martinarna; Velid Klemenčič, 1951, hl. valj.; Jože Kavčič, 1945, el. jeklarne; Velid Kazič, 1949, martinarna; Mirko Knežević, 1949, str. vzdrž.; Peter Knific, 1948, žebelj.; Marko Koder, 1949, valj. žice; Fadil Konič, 1952, hl. valj.; Vladimir Kostič, 1931, valj. 2400; Vahid Kozar, 1939, šamotarna; Lucijan Krapež, 1942, transport; Zoran Kristan, 1937, prof. valj.; Mijo Krišto, 1949, žičarna; Stanko Kukec, 1945, žebljarna; Semso Kulič, 1945, el. jeklarne; Zorko Kurevija, 1948, plavž; Milenko Latinčič, 1943, plavž; Franc Legat, 1933, plavž; Janez Lešnjak, 1937, jeklovlek; Anton Lokar, 1921, varn. sl.; Muhamed Mahmutović, 1948, martinarna; Milan Malešević, 1951, plavž; Rudo Marič, 1951, šamotarna; Maksim Maslič, 1942, VEN; Mihael Mauko, 1927, martinarna; Husein Mahmedagič, 1951, valj. Bela; Franjo Meštrič, 1946, valj. Bela; Džordže Mijailović, 1949, žičarna; Sivica Oblak, 1951, elektrodni odd.; Hasan Okanović, 1948, martinarna; Salih Omerdič, 1940, valj. 2400; Mato Opančar, 1949, valj. 2400; Dragomir Pintar, 1948, str. del.; Fehim Pivač, 1947, transport; Milan Počuč, 1952, valj. Bela; Branko Pogačnik, 1941, hl. valj.; Vlado Potočnik, 1936, str. vzdrž.; Franc Pristov, 1941, str. vzdrž.; Cveto Pungercar, 1952, valj. Bela; Mustafa Puškar, 1948, valj. Bela; Branko Rebolj, 1948, el. jeklarne; Ivan Rejc, 1946, str. del.; Jože Repinc, 1948, VEN; Pavo Šuško, 1940, transport; Čazim Smriko, 1946, valj. Bela; Šerif Smriko, 1943, plavž; Šaban Spahič, 1949, plavž; Franc Starič, 1945, žičarna; Savo Stegič, 1939, plavž; Vladimir Šetinc, 1939, požarno varn. služba; Drago Škrbič, 1951, valj. Bela; Milan Stular, 1945, transport; Franc Šturm, 1950, PIV; Franc Troha, 1941, str. vzdrž.; Safet Tubič, 1951, šamotarna; Vojin Vasič, 1950, el. jeklarne; Vukosav Vesič, 1951, plavž; Marčelo Vezzosi, 1939, str. vzdrž.; Razim Vukalič, 1952, plavž; Teofik Vukalič, 1952, martinarna; Teofik Zahirovič, 1940, kamnolom; Vinko Zorman, 1921, VEN; Milenko Žujič, 1949, plavž.

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Nagrada obratnemu aktivu ZM žebljarna

Poletna sezona oziroma dopusti so mimo in mladi železarji so zopet pričeli z rednim delom v mladinski organizaciji in družbeno političnem delu v Železarni. Rezultati predpoletnega dela so znani, ostali pa so še nekateri stari pereči problemi, s katerimi se bo moralo vodstvo TK ZMS Železarne resno in odločno spoprijeti.

Med probleme nedvomno sodi vprašanje aktivnosti obratnih aktivov ZM in usposabljanje, oziroma izbira vodstev za te. To vprašanje je bilo tudi osnovna tema na seji sekretariata TK ZMS železarne, ki je bila v sredo 9. septembra in ki se je zaradi nekaterih še nerešenih vprašanj nadaljevala še v petek, 11. septembra. Člani sekretariata so se dogovorili, da bodo v kratkem obiskali vse obratne aktivne ZM v Železarni, da bodo lahko čim bolj objektivno presodili možnosti organiziranja posameznih aktivov. Obenem se bodo z mladimi tudi pogovarjali o vprašanju vodstev aktivov, katerim bo v bodoče potrebno posvetiti več pozornosti kot doslej. Mladim perspektivnim kadrom naj bi se nudila možnost seminarske (ali morda druge bolj primerne) oblike družbeno političnega udeleževanja in delovanja v vodstvu TK ZMS železarne ali delovnih komisijah. Člani sekretariata upajo, da jim bodo pri obiskih v obratih v pomoč tudi obratvodstva, da bo omenjena nujna akcija lahko uspela.

Dnevni red seje sekretariata TK ZMS železarne je v nadaljevanju predvideval tudi oblikovanje okvirnega programa družbeno politične dejavnosti TK v jesenskem obdobju. Ker pa programiranje zahteva veliko več časa in resnega dela kot so ga imeli takrat na voljo, so se člani sekretariata samo načelno dogovorili, da bodo v mesecu oktobru poskušali prirediti kakšno medobratno športno tekmovanje in morda organizirali tudi kakšno predavanje, ki bi bilo po svoji aktualnosti primerno tudi za mladince in mladinke iz Železarne.

V nadaljevanju seje so prisotni tudi razpravljali o podelitvi denarne nagrade, ki naj bi jo dobil najboljši obratni aktiv ZM za svoje delovanje v obdobju od 1. 11. 1969 do 1. 6. 1970. Po razpravi in pregledu poročil so se člani sekretariata TK ZMS železarne strinjali z ugotovitvijo, da je bil najbolj prizadeven in najuspešnejši obratni aktiv ZM žebljarna, ki bo s tem tudi prejel razpisano nagrado v višini 500.— din. Čestitamo!

Člani sekretariata so v nadaljevanju tudi razpravljali o predlogu za ustanovitev posebnega odbora za obveščanje in fotodokumentacijo. Prisotni so bili mnenja, da bi tak odbor z vestnim delom lahko precej prispeval k kvaliteti dela in masovnosti mladinske organizacije v Železarni. Po kratkem posvetovanju so zato sklenili, da bo to delo v celoti prevzel sekretariat sam.

Se ena zanimiva novica: oddelek za mladinske oddaje pri RTV Ljubljana je na TK ZMS železarni poslal vabilo za sodelovanje mladincev in mladink iz Železarne v oddaji »Spoznavajmo sve⁺ in domovino«. Vabilo je sekretariat načelno že sprejel, o podrobnostih in možnostih sodelovanja posameznikov pa bo tekla beseda kdaj prihodnjico.

Za konec pa še kratek vtis s seje sekretariata z aspekta neprizadetega opazovalca. Zanimivo in razveseljivo je namreč to, da so člani sekretariata (in obenem tudi predsednik TK ZMS Železarne), pričeli delo z vso resnostjo in preudarnostjo. Še pred slabim letom dni je večina prisotnih na seji komaj pričela z aktivnim delom, pa se jim danes že zelo poznajo izkušnje in zrelost pri delu, ki so si jih pridobili v enoletnem udejstvovanju v mladinski organizaciji. Najbolj pomembno pa je to, da so ti mladi pripravljeni delati še naprej. Kar se bo ob pomoči še nekaterih perspektivnih članov sedanjega predsedstva nedvomno mnogo poznalo na kvaliteti dela, saj bodo le ti v bodoče sestavljali hrbtenico koordinatorskega — predsedstva TK ZMS Železarne. Upravičeno torej upamo, da se bodo tudi rezultati dela kmalu pokazali in da bodo s tem popolnoma upravičili zaupanje tako mladih kot tudi starejših članov naše delovne skupnosti.

E. Z.

Vzgoja in izobraževanje mladih v delovni organizaciji

V programu dela, ki ga aktiv sprejme na letni konferenci, moramo posvetiti dosti pozornosti prav vzgoji in izobraževanju.

V prejšnji številki Železarja sem spregovoril o vzgoji in izobraževanju mladih nasploh, tokrat pa bom bolj konkreten, s predlogi za vzgojo in izobraževanje mladih v delovnih organizacijah.

Aktiv ZMS mora skrbeti za družbeno-politično usposabljanje mladih. V tem smislu aktiv lahko:

- prireja predavanja in razgovore o različnih družbeno političnih temah,
- pošilja svoje člane na seminarje, ki jih organizirata

občinska in republiška konferenca ZM,

— skrbi za individualno izobraževanje svojih članov. Namen političnega usposabljanja je, da se mladi ljudje informirajo na primer o delu družbeno političnih organizacij, samoupravljanju, gospodarski politiki, mednarodnih odnosih itd.

Namen takšnega izobraževanja pa je tudi, da se mladi ustvarjalno in aktivno vključijo v delo delovne skupnosti in nasploh v vsa družbena dogajanja.

Aktiv ZMS mora posebej skrbeti za strokovno usposabljanje svojih članov, mladih proizvajalcev. Zato lahko samostojno, ali s sodelovanjem uprave podjetja in samoupravnimi organi prireja oz. organizira razne izpopolnjevalne tečaje npr.:

- za pridobivanje kvalifikacije,
- za višje kvalifikacije,
- za seznanjanje o novi tehnologiji in novih dognanjih s področja določene stroke,
- za pridobivanje znanja tujih jezikov itd.

Aktiv ZM naj usmerja svoje člane v razne izobraževalne tečaje, ki jih organizira delavska univerza. Za mlade ljudi, ki želijo pridobiti višjo izobrazbo, pa naj poizkuša zagotoviti denarno podporo v obliki štipendij.

Ob vsem tem mora aktiv ZM skrbeti za stike z učenci poklicnih šol, oz. štipendisti. Za nje lahko aktiv pripravi skupaj z vodstvom podjetja uvajalne tečaje in jih seznanji z osnovnimi načrti, uspehi in težavami delovne organizacije, da bi se čimbolje, čim laže in aktivno vključili v vsa dogajanja v okviru določene delovne organizacije.

Družbeno-politično izobraževanje in usposabljanje lahko poteka v različnih oblikah:

— razgovori in predavanja o družbeno ekonomskih, političnih, psiholoških in humanističnih vprašanjih in problemih. Sem spadajo tudi vprašanja o mladinskih gibanjih v svetu, o metodah in oblikah političnega dela, o nalogah Zveze mladine itd.

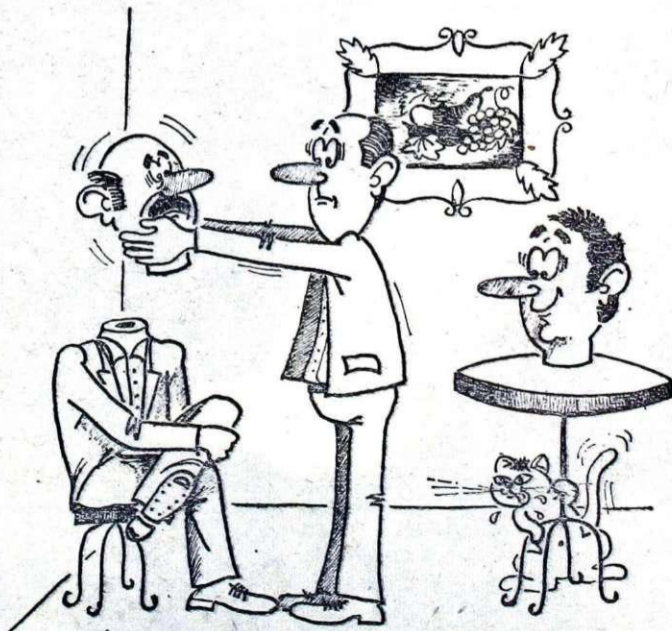
— seminarji, ki jih lahko organizira vsak aktiv ZM v občini s sodelovanjem družbeno političnih organizacij, samoupravnih organov, vodstev delovnih organizacij. Seminarji naj ne bodo odraz želja določene skupine v delovni organizaciji, teme naj izberejo mladi sami, s tem pa smo si že zagotovili zanimanje in dobro udeležbo.

— klub OZN lahko obstoja v vsaki delovni organizaciji in zajema oz. združuje mlade, ki se zanimajo za mednarodna vprašanja. Klub v delovni organizaciji lahko proučuje mednarodne organizacije za delo (ILO), zaposlenost in nezaposlenost v visoko razvitih državah, razvoj samoupravljanja v svetu itd.

— šola za življenje, katere osnovni namen je, da se mladi seznanijo z vprašanji kot so:

- mladostnik in spolnost,
- izbira zakonskega tovariša,
- odnosi med ljudmi itd.

Že v prejšnjih člankih pa sem poudaril nujnost izobraževanja o samoupravljanju, vključevanju v družbena dogajanja v okviru delovne organizacije. Prav tem temam bo moral dati aktiv ZM prednost pri družbenem izobraževanju, če se hočemo čim uspešneje in ustvarjalno vključiti v vse, kar se okrog nas in med nami samimi dogaja.

Kako si Janez predstavlja zamenjavo glave tečnika Železar. (Na minuli razstavi je nekdo pri ogledu povojnih izdaj Železarja namreč predlagal, »da bi sedanjemu Železarju zamenjali glavo«.)

Mladi več o sebi in manj o drugih...

Naj začnem z istimi besedami, kot jih večkrat uporablja MILAN, avtor mnogih sestavkov o mladini: »V prejšnji številki Železarja je bil objavljen članek o političnem samoupravljanju in mladih.« Pisec je hotel o tem pisati z drugega zornega kota in upam, da sem ga prav iz istega kota tudi razumel. Ne bom dolgozel, ker menim, da to ne bi doseglo svojega namena in bom zato v nekaj vrsticah poskušal razčleniti misel iz tako imenovanega zornega kota.

Milan je zelo velik optimist in idealist. Če bo svoje delo tako nadaljeval, bo postal tudi dober teoretik. Bo pa daleč stran od praktika. Zakaj? V njegovih spisih še nisem zasledil konkretnih osnov za reševanje kakršnih-koli problemov. Tudi nisem zasledil, da bi bilo v tem smislu že kaj konkretnega storjenega. Iz njegovega pisanja pa je razbrati tudi nekaj kritike na našo ožjo družbo, konkretno na krajevno skupnost, predvsem pa na ljudi, ki upravljajo javne funkcije.

Citiram: »ZMS lahko opravlja javno kontrolo nad delom nosilcev javnih funkcij. To pomeni, da mora ZMS skrbeti, da nosilci javnih funkcij opravljajo svoje delo v interesu občanov in skupnosti. Pri njihovem delu mora veljati načelo samouprave in družbene odgovornosti.«

Od kod Milanu takšna ideja? Če govori o javni kontroli nad družbenimi organi, katere nujno sestavljajo določeni ljudje, je za to moral tudi dobiti povod. Torej nekaj nekje ni v redu in je treba kontrolirati. Tako je to razumljivo. Bilo bi pošteno, da to malo bolj jasno opiše. Strinjam se, da bi ZMS morala biti enakovredna družbeno-politična organizacija v krajevni skupnosti. Toda zato si mora pridobiti in tudi zavzeti ustrezno mesto v družbi in postati močan družbeno-politični akter. To pa ZMS v naši krajevni skupnosti še ni dosegla. Prosim, pogledjmo samo zbere volilcev! Da o drugih področjih, kjer bi mladina morala zavzeti svoje mesto ne pišem.

Strinjam se tudi z mislijo, da bi ZMS vodila javno kontrolo nad ljudmi, ki upravljajo javne funkcije, vendar mora ZMS za to imeti močno idejno-politično jedro. Kajti brez tega bi bila kontrola slabo opravljena. Poleg močnega jedra, mora imeti tudi vzrok, torej prepričanje, da le-ti omenjeni grešijo. Morda pa je tako. Na to bi najbolje odgovoril Milan.

Frenk

Dopisujte v Železarja!

Samoupravni organi v preteklem tednu

52. seja odbora za plan in finance

Predsednik odbora za plan in finance Anton Komljanec, je sklical 52. sejo odbora v ponedeljek, 14. septembra 1970 in sejo predlagal obravnavo izvrševanje programa za I. dekada septembra.

Z izvrševanjem proizvodnje v I. dekadi septembra niso bili zadovoljni, ker je bila skupna proizvodnja izvršena samo 85,5 %, blagovna proizvodnja pa le z 62 %. Ugotovili so posebno kritično stanje v valjarni trakov in v proizvodnji Lectromelt peči, ki ne obratujeta zaradi tega, ker manjka rezervnega dela. Upajo, da bosta ustrezna rezervna dela pravočasno dobavljena in da bo proizvodnja do

konca meseca že normalno stekla. V nasprotnem primeru bodo nastopile resne težave, ki bodo vplivale tudi na finančni uspeh in realizacijo v septembru.

Poleg tega so ugotovili, da se naši kupci zelo zanimajo za hladno oblikovane profile, ki pa jih v železarni ne zmoremo proizvesti in odpremiti toliko kolikor imamo naročil in bi jih lahko prodali. Kapacitete prog za oblikovanje

so zasedene do konca leta, čeprav realizirajo naročila šele za tretji kvartal. Odbor za plan in finance je zato prosil za odgovor tehničnega direktorja, kakšne so perspektive tako glede nabave nove oblikovalne proge kot novih krožnih škarij.

12. seja odbora za kadre

Predsednik odbora za kadre Janez Tušar, je sklical 12. sejo odbora v ponedeljek 14. septembra 1970, na kateri so obravnavali le tekoče zadeve. Pri obravnavanju tekočih zadev so odobrili naknadno nekaj štipendij, največ pa so obravnavali vloge za izredni študij na raznih visokih in višjih šolah. Vsem tistim, ki so izpolnjevali pogoje so ugodnosti za takšno vrsto študija tudi odobrili. Dvema strokovnima sodelavcema so odobrili ugodnosti za študij tretje stopnje, enemu pa specializacijo v ZDA. Ob zaključku seje so odobrili tudi principe za dodeljevanje denarne pomoči otrokom naših delavcev in upokojencev na raznih srednjih šolah, če so se odločili, da bodo študirali na šolah koristnih za tovarno, in če skupni osebni prejemki ne znašajo več kot 350 din na člana družine. Seveda bodo morali otroci naših sodelavcev zaradi tega tudi sprejeti določene obveznosti.

16. seja komisije za nagrajevanje v valjarni Bela

Predsednik komisije za nagrajevanje pri svetu delovne enote valjarna Bela tovariš

Divjak je za 9. september sklical redno sejo. Govorili so o delitvi mase osebnega dohodka. Na podlagi zbranih podatkov o formiranju osebnih dohodkov za avgust po posameznih oddelkih ločeno. Seznanjeni so bili tudi s stanjem sredstev rezervnega sklada za valjarno Bela in posebej za valjarno žice.

Sprejet je bil sklep, da je treba izplačati osebne dohodke za avgust v valjarni Bela, tako da vzamejo iz rezerve 3 %, v valjarni žice bodo izplačali osebne dohodke in vzeli iz rezerve 5 %, predvsem zato, ker so uvedli cenik ter

opravili prehod na 42 urni teden.

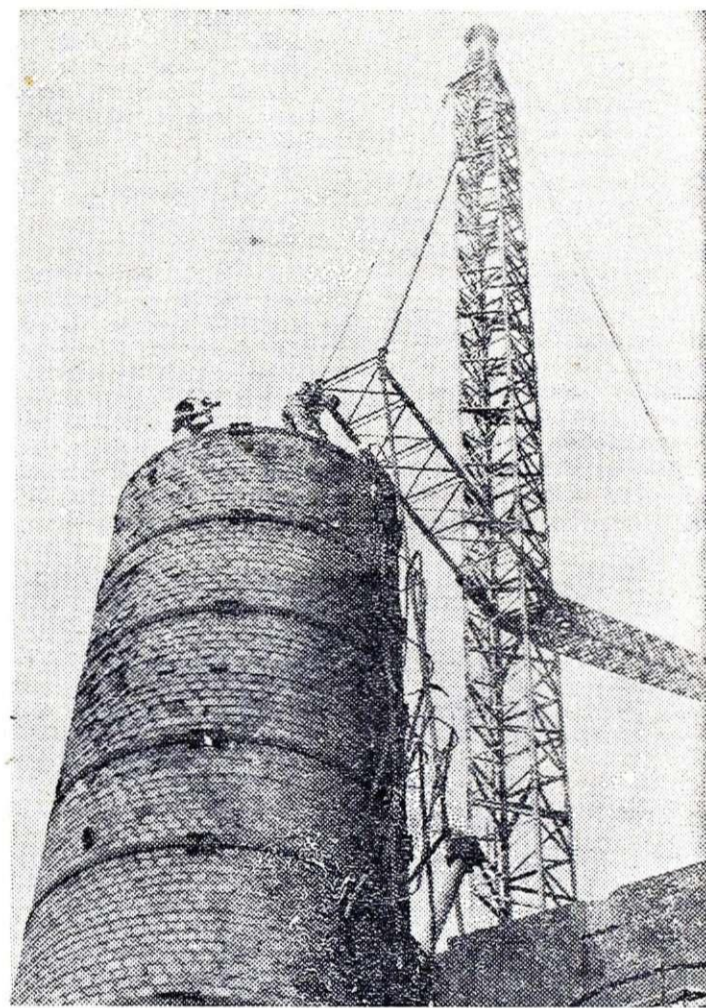
Razpravljali so še o predlogu in pritožbah na spremembe kategorij za več delovnih mest v razrezovalnici in oblikovalnici ter v površinski obdelavi, na blumingu in štelu. S predlogi se je komisija strinjala. V zvezi s to točko dnevnega reda so sprejeli sklep, da je treba do prihodnje seje izdelati osnutek pravilnika za delitev premije na škafo na vseh oddelkih valjarne. Vodje oddelkov morajo tudi pripraviti predloge, kako naj bi v bodoče pisali ure za manjkajoče.

Julijski proizvodni rezultati v Štorah

Štorski železarji so v juliju dosegli 7,3 % letnega plana proizvodnje in zaostajajo 12,5 % za plansko dvanajstino in 14,1 % za operativnim planom. V kumulativni pa je proizvodnja 0,3 % nad letnim planom.

Pod operativnim planom so vsi obrati razen livarna I pri obdelanih valjih in šamotarna. Na elektroplavžu so v juliju dosegli 6,9 % proizvodnega letnega plana, operativni plan pa je bil dosežen z 20 %. Zaradi zastoja, ki je povzročil izpad proizvodnje. Tudi jeklarna je v tem mesecu zaostala pod dvanajstino plana za 19,9 % in pod operativnim planom za 28,2 % zaradi podaljšanega remonta, sicer pa so v kumulativni presegli plan. V valjarni so dosegli 7,6 % letnega plana proizvodnje finalnih izdelkov in 14,9 % hladno vlečenih in brušenih profilov. Pri finalnih izdelkih pa je obrat ostal 13 % pod operativnim planom, medtem ko so pri hladno vlečenih in brušenih profilih operativni plan presegli za 21,7 %.

V juliju so v livarni I dosegli 9,3 % letnega plana proizvodnje surovih valjev, 8,2 % kokil in litine ter 8,7 % obdelanih valjev medtem ko so v proizvodnji surovih valjev 16 % pod operativnim planom pri kokilah in litinah pa za 1,91 %. Proizvodnjo obdelanih valjev so po letnem planu presegli za 4,6 % in operativni plan za 24,8 %. Livarna II je zaostala pod operativnim planom za 1,7 %, v kumulativni je obrat dosegel 41,9 % letnega plana proizvodnje in zaostaja 27,9 % za letnim planom. Šamotarna je v juliju dosegla 9,9 % letnega plana proizvodnje in so dvanajstino letnega plana presegli za 19 %, operativnega plana pa za 18,3 %.

Rušenje dimnika starih ogrevalcev zraka na plavžu

Sestanki delovnih skupin

GRADBENO VZDRŽEVANJE — BEVC — JAVORNIK — Na sestanku 24. 8. so obravnavali informacijo o poslovanju za prvo polletje. Pri pomb niso imeli. Glede poškodb je bilo rečeno, da je treba predvsem paziti na zavarovanje delovnih mest ter uporabljati zaščitna sredstva. Tako bi imeli manj poškodb na delovnih mestih. Seznanjeni so bili tudi z obširnimi programom remonta plavža 1, kljub temu, da pri tem remontu ne bodo sodelovali. Poudarjeno pa je bilo, da bo po potrebi treba pomagati med remontom posameznim delavnicam.

VALJARNA BELA — LOGAR — Delovna skupina je imela sestanek 12. 9. Najprej so razpravljali o izpolnjevanju proizvodnega načrta za avgust ter o nalogah v septembru. Problematiko je delovni skupini posredoval vodja oddelka tovariš Komljanec. Iz poročila je bilo razvidno, da v avgustu ni bil dosežen zaradi težav ki so jih imeli zaradi slabega stanja linije rezanja, krožnih škarij in oblikovalnih strojev. Razen tega tudi ni bilo dovolj vložka, ker je bil štel v remontu. Člani delovne skupine so bili mnenja, da bo plan v septembru izpolnjen, če bo dobro tudi vzdrževa-

nje strojev na liniji rezanja, oblikovalnih strojev in če bo na razpolago dovolj dobrega vložka. Pripombe so imeli tudi glede stanja starih oblikovalnih prog in krožnih škarij. Uprava podjetja naj razmisli o nabavi novih naprav že zaradi konjunktura, perspektive ter akumulativnosti.

Ponovno so razpravljali tudi o higienskih prostorih. Nemogoče je, da 160 ljudi uporablja kopalnico, v kateri sta uporabni le dve prihi. Govorili so tudi o varnosti pri delu in poškodbah, ki so jih imeli v prejšnjem mesecu.

STROJNE DELAVNICE — TALER — ORODJARNA — Sestanek skupine je bil 4. 9. Razpravljali so o poslovanju tovarne v prvem polletju in o ključavničarjih. Ponovno so načeli v razpravi tudi vprašanje strehe nad delavnico, ki še vedno ni popravljena. Vodja delovne skupine je informiral prisotne delavce o poslovanju tovarne v prvem polletju ter o % OD in sicer koliko se je v povprečju zvišal na delavca. Na sestanku sta bila tudi obratovodja in referent za kadre. Obratovodja je prebral okrožnico tehničnega sektorja iz katere je razvidno, da je iz orodjarne treba ka-

drovati vzdrževalce — ključavničarje. Z okrožnico prisotni niso bili zadovoljni, ker že itak primanjkuje delavcev. Poleg tega tudi mlajši delavci — ključavničarji odhajajo iz tovarne, saj so v drugih podjetjih bolje plačani kot pa pri nas visoko kvalificirani delavci. Prav tako ne bi bili zadovoljni, če bi bili odrejeni na delovna mesta v valjarno Bela, ker tudi tam ne bi imeli boljših osebnih dohodkov. Smatrajo, da je kategorizacija za ključavničarje prenizka v odnosu na tehnike. Ključavničarja se lahko izučijo z dovršeno osennetko, nakar sledijo tri leta vajeniške dobe, da nato dobi ključavničar 4. skupino, po desetih letih službe pa v najboljšem primeru 8. skupino. Če pa po opravljenih osmih razredih osnovne šole nekdo študira na srednji tehnični šoli, po štirih letih že dobi 7. skupino in lahko napreduje do 15. skupine. Vprašujejo, če je to nagrajevanje po doprinosu, ker mora biti vzdrževalec vsestransko usposobljen v odnosu na tehnike, ki so v glavnem le v pisarnah in delo vzdrževalcev komaj poznajo. Zelo radi primerjamo proizvodnjo izven naše države na zahodu, le o prejemkih kvalificiranih delavcem nasproti uslužbencem ne govorimo. Če se stanje ne bo izboljšalo, bodo mlajši delavci še odhajali in bodo tako ostali le starejši delavci in upokojenci. Ob remontih zelo dobro plačujejo delavce iz drugih podjetij, zato ustrezno nagradimo tudi naše, da ne bodo zapuščali tovarne.

Misli avstralskih vodilnih o položaju vodenja črne metalurgije

(Nadaljevanje in konec)

Mednarodni posli

Ta oblika vodenja učinkuje direktno navzdol — posamezni delavci dobijo naloge, s katerimi v sklopu uresničujejo operativni plan podjetja. Koncepti donosnosti se ujemajo s to obliko vodenja in tako v celotni sliki igrajo veliko vlogo pri sedanjih organizacijski strukturi in metodah vodenja. Toda ko poudarjamo te zaželjene in uspešne prilagoditve k spremenjenemu položaju vodilnih, je potrebno tudi svariti pred njihovo splošno uporabo. Ljudje, ki so izvedli te spremembe ob določenem času, da bi zadostili novim pogojem, so reševali probleme v posameznih okoliščinah in te se spreminjajo v času in prostoru.

Misli, ki jih imamo o tem, kaj predstavlja učinkovito vodenje, se bodo gotovo spremenile v prihodnjih letih. Vendar naše poznavanje o spremenljivosti idej ni opravičljivo, da bi nam danes ne uspelo izvesti tega, kar smatramo trenutno za najboljšo.

Zelo vidna poteza tega stoletja je bila rast mednarodnega gospodarstva, kljub pojavom nacionalizma v mnogih državah. Razvoj svetovne trgovine, rast mednarodnih investiranja in razvoj mednarodnih gospodarskih družb so posledice tega. Svet se manjša in manjša z enostavnostjo in brzino trgovine in medsebojnega obveščanja. Izhod konflikta med ozkim nacionalizmom in smislom za mednarodno sodelovanje ni znan, toda prepričani smo, da bo spremenilo sodelovanje med narodi in to je ena večjih sprememb, kateri se bomo morali prilagoditi.

Avstralija

Okoli 30% avstralskega fiksnega privatnega kapitala od leta 1949 sem je bilo iz drugih dežel, večinoma iz Britanije in ZDA. Naraščajoč je delež iz ZDA, saj je znašal leta 1966—1967 okoli 54% priliva privatnega kapitala. Večina od tega je bila vložena v industrijo. To je v nasprotju z leti po prvi svetovni voj-

ni, ko si je Avstralija izposajala denar na londonskem kapitalnem tržišču ob določenih obrestnih meri. Okoli 1/3 avstralskih proizvodnih podjetij je direktna last prekomorskih interesov. Ta priliv prekomorskega kapitala je imel kot eno izmed številnih prednosti izboljšanje tehnične znanja ter prakse vodilnega osebja. To lahko rečemo tudi za pridobitve Evrope od ameriške pomoči. Ameriški vpliv v Evropi ni navzoč samo v oskrbi financ in tehnološke pomoči, ampak tudi skozi taka podjetja kot IBM, General Motors. Ford Heinz, ki so postavila tovarne v Evropi. Te družbe so spoznale poslovni svet s spremembami v poslovni administraciji, organizacijskih konceptih, podjetniški miselnosti in v marketingu. Kot dokaz prvenstva ameriškega vodenja podjetij v Evropi naj navedemo, to da so kadrovske direktorji evropskih firm vedno bolj zainteresirani za vodilno osebje, trenirano v ameriških podjetjih. Velike družbe kot General Motors, Heinz so prikazale sposobnost učinkovite

organizacije v mednarodnem merilu, medtem ko še vedno dopuščajo lokalnim podružnicam matične firme vso prilagodljivost, ki je potrebna pri različnih gospodarskih in političnih razmerah. Nedavno so bili poizkusi v okviru skupnega evropskega tržišča in dežel EFTA, da določijo finančne in pravne procedure, ki so potrebne evropskim podjetjem v mednarodnem gospodarjenju. Ti poizkusi odsevajo prepričanje Evropejcev za večjimi produkcijskimi enotami, konkurenčnimi ameriški ter japonski.

Za Avstralijo ni dovolj, da si omogoči zadosten priliv tuje kapitala. Moramo nenehno poizkušati, da izrabimo priložnosti za naše lastne udeležbe v inozemstvu. Primeri te prakse so že pri Repco Kiwi, Australian, Consolidated Industries in Nickolas podjetjih.

Brž ko se to dogaja, se vodstvo srečuje z novimi problemi, povzročeni s tujo zakonodajo, navadami in tradicijo ter okusi tujih kupcev. Potrebni so različni izdelki ter novi smotri gospodarske politike ter drugačna procedura prodaje. Ob učenju teh prilagajanj zori tudi avstralsko vodstveno osebje in pridobitve so tu izredne. V jeklarskem koncernu BHP smo iskali več let priložnost, da pričnemo z dejavnostjo izven Avstralije. Kjer je to primer črne metalurgije ni to lahka stvar. Znesek zahtevanega denarja za najskromnejšo tovarno ekonomskih dimenzij je zelo velik in, če bo jeklarska proizvodnja presegala povpraševanje potem je to še težje. Dodatna nevšečnost je v tem, ko je jeklarska industrija občutljiva glede nacionalizma. Trenutno presojava nekaj programov povezanih z jeklarsko proizvodnjo in upamo, da jih bomo uresničili. Eden teh je prek Titan Manufacturing Co Pty Ltd in bo vodil do proizvodnje volframovega karbida na Formozii.

Zastarelost izvršilnega osebja

Danes je mlad izvršilni delavec bolj pravilo kakor pa izjema in z rastočim porastom za voditelja in obstoječim pomanjkanjem teh v rangu 40-letnikov je umevno, da bomo morali prevzeti naraščajoče število mladih mož najvišjega in srednjega vodstva podjetij.

(V železarni Jesenice smo tu prepočasni in pretogi).

To nam prinaša povečano potrebo po vzgoji teh v vodenju, kakor tudi izpopolnitev obstoječega vodstva. Mladi ljudje prenesejo ne samo več energije ter navdušenja, temveč tudi večjo prilagodljivost spremembam in večjo zmožnost dojemanja novih obzorij znanja.

V najnovjših ameriških studijah je bilo dognano, da je zastarelost izvršilnega osebja pretežno v grupi 50 do 55 let. V primeru nekaterih, seveda ne vseh, te grupe je situacija, ko sta jih izreden napredek manja in tehnološke novosti prehitela ter

zmožnost in hotenje, to nadomestiti nista več prisotna.

Vodilni na vseh nivojih srečujejo povečano odgovornost in še posebno v bolj visokih rangih. Morajo planirati za daljše periode naprej in prevzemati tveganje ob izbiri vseh potrebnih izrazov informacij do tehnik odločanja, ki jim stoje na razpolago. (V železarni imamo tu tehnična poročila, preobsežna kot nekatere doktorske dizertacije, ki jih obratovodje edinole preberejo v 7 dneh, potrebni pa bi bili izvlečki, s katerimi so obratovodje na tekočem ter sposobni takoj postreči recimo tehnologom in ekonomistom s podatki.)

S povečanim obsegom ter kompleksnostjo organizacije mora izvajati vodilni kader večji prenos kompetence kot preje in zato je potreben bolj obveščen in bolj motiviran krog ljudi. Moderno vodstveno osebje pridobiva izsledke celo iz raziskovalne teorije vodenja in oblikuje iz določenih splošnih tehnik vodenja posamezni stil vodenja, značilen za posamezna podjetja.

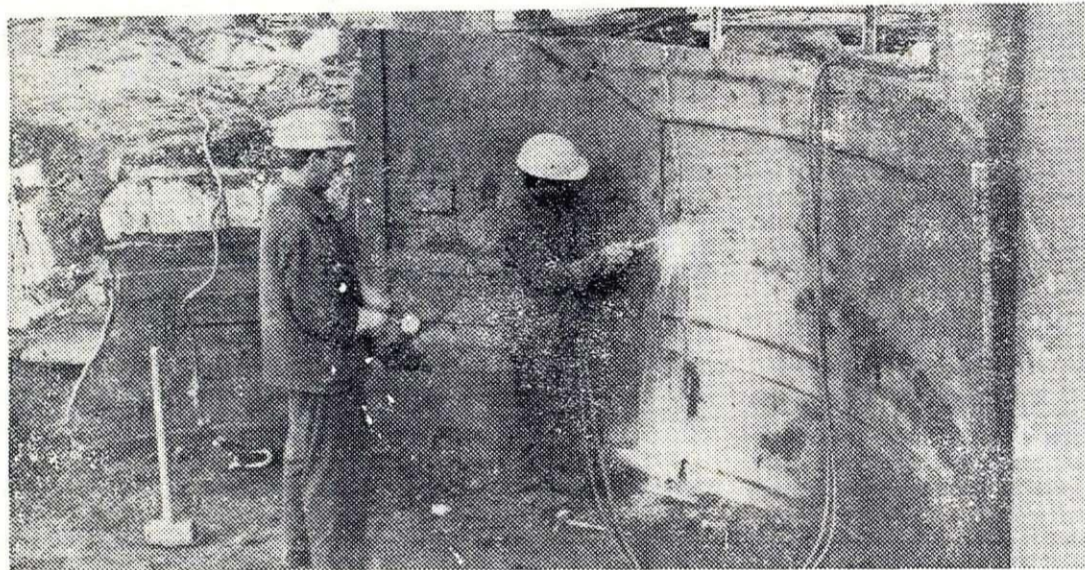
Ljudje so danes manj pripravljene, da privolijo v tesno kontrolo in pritiske kot pred 10 ali 20 leti. V šolah in v skupnosti je trend proti smotrnosti, ki določuje tudi več svobode, izbire in iniciative. Kljub temu sem prepričan, da bodo morali prihodnji vodstveni ljudje imeti boljše osnovno znanje o vedah, ki tvorijo osnovo vodenja:

ekonomika za vodilne, računovodstvo za odločitve, matematika za statistika, znanost, vodenja kot psihologija in sociologija. Ta studij ne more biti vržen v že tako prenatrpano prvo stopnjo za vodilne, niti ne more biti predavanj do potrebne globine v nekaj tednih.

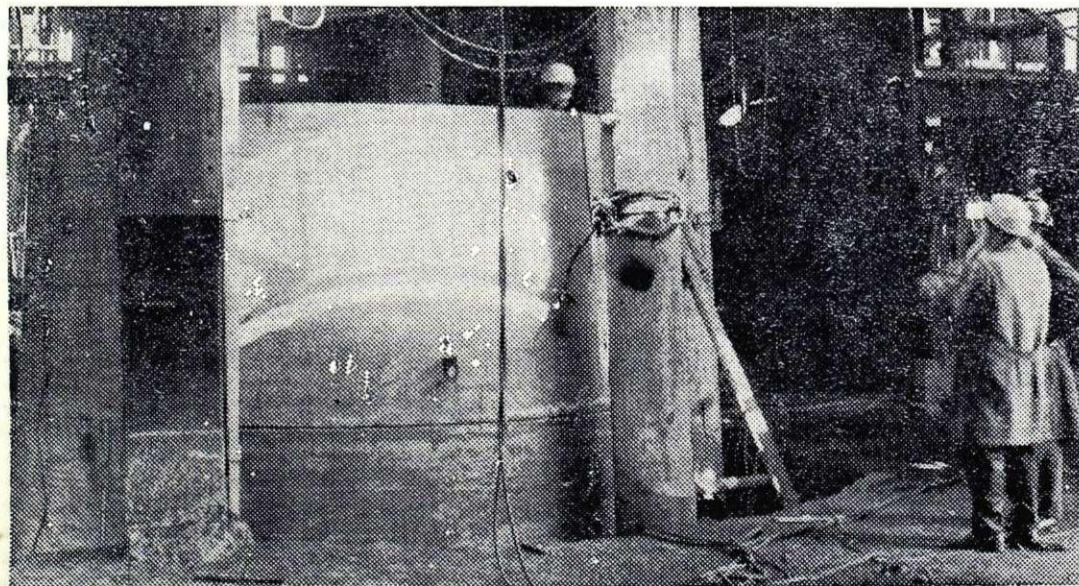
Čutim, da bo potrebno v prihodnje misliti na to osnovno znanje vodstvenega osebja v okviru intenzivnega eno ali dvoletnega študija. Verjetno, da bo šel razvoj v tej smeri osnovnih disciplin tudi v Jugoslaviji. Eden ali več močnih in učinkovitih podiplomskih studijev vodenja bo uresničilo te predpostavke.

V zadnjih letih je bilo v Avstraliji precej sprememb v izgledu in poudarku na raziskavah in razvoju tehnologije. Verjetno je prek 100 večjih firm, ki so udeležene v raziskovanju mineralnega bogastva, mnogo teh pa je prekomorskih firm. Ta situacija zahteva nastop naše, avstralske iniciative v tem obsežnem delu. Predvsem pa so potrebne tu avstralske pridobitve zato, da bi se izognili preprosti ponovitvi starih, tujih tehnoloških patentov in licenc. Potrebne so raziskave in iznajdljivost, da najdemo rešitve edinstveno avstralskim problemom in tu si edino sami pomagamo. S tem se bo avstralska črna metalurgija uveljavila v svetu in postala privlačna tudi za znanstvene in strokovne razprave.

Dipl. oec.:
Jakob MAVSER
— SEP

Demontaža starega plašča talilnika na plavžu

Montaža novega plašča talilnika na plavžu

OBISKALI SMO...

Sindikalni odbor strugarne valjev

Pretekli ponedeljek smo obiskali predsednika sindikalnega odbora strugarne valjev na Javorniku tovariša Jurija Dolenca. Kot vse dosedanje predsednike, s katerimi smo se pogovarjali, smo tudi njega naprosili, da kaj več pove o delu sindikalnega odbora ter o problemih, ki so v zadnjem času v ospredju.

V strugarni valjev je trenutno zaposlenih 34 ljudi, od tega jih dela polovica v strugarni valjev na Beli. Ker so delavci — člani sindikata zaposleni v obeh strugarnah valjev na treh izmenah, imajo precej težav pri sklicevanju sej sindikalnega odbora. Da pa bi delo sindikalnega odbora potekalo nemoteno, se poslužujejo pogovorov med malico, razen tega pa je na

voljo tudi oglasna deska, kjer so objavljeni sklepi, okrožnice in obvestila uprave podjetja in samoupravnih organov. Sindikalni odbor se pri svojem delu poslužuje tudi obeh delovnih skupin. Na teh sestankih obravnava problematiko obrata, nagrajevanje, norme itd. Če je potrebno, sindikalni odbor lahko na teh sestankih posreduje določeno problematiko.

Tovariš Dolenc je nato govoril o trenutnem stanju v strugarni valjev. Povedal je, da zaradi ukinjanja težke proge in pozneje lahkih prog ter valjarne 1300 posamezni brusilni stroji niso polno izkoriščeni in v glavnem obratujejo le na eno izmeno. To so tudi razlogi, da so se odločili za preusmeritev iz dosedanjega klasičnega struženja na struženje valjev, ki ga narekujejo današnje potrebe, to je elektro navarjanje iztrošenih tekalnih koles ter izrabljenih valjev iz valjarne Bela, ki so iz jeklo litine in tako nadomestijo delo, ki so ga imeli prej s struženjem valjev.

Vsako leto enkrat sindikalni odbor na svoji seji razpravlja in dodeljuje pomoč članom sindikata, ki so bolni ali pa živijo v težkih socialnih razmerah. Enkratno pomoč dodeljujejo delavcem z družinami in znaša 150 dinarjev. Samskim delavcem pomoči ne dodeljujejo.

Izlete organizirajo dvakrat letno, običajno spomladi k morju, v jeseni pa v planine oziroma bližnjo okolico. Tudi športna rekreacija je v obratu zelo upoštevana. V kolektivu so predvsem mladi ljudje, ki se zanimajo za številne

športne panoge, ki jih gojimo na Jesenicah npr. kegljanje, plavanje, smučanje, sankanje itd. Doslej so na različnih tekmovanjih in v športnih panogah dosegli že vrsto lepih uspehov.

Zadovoljni so tudi s sodelovanjem z obratovodstvom, s samoupravnimi organi in tovarniškim odborom osnovne organizacije sindikata Železarne. Ob koncu našega razgovora je tovariš Dolenc povedal še nekaj o mladih delavcih, ki se zanimajo za perspektivo obrata. To je razumljivo, še posebej v zadnjem času, ko ustavljamo nekatere valjarne. Mladega delavca zanima ali bo v strugarni valjev dovolj dela in kakšno delo bodo pozneje opravljali. V strugarni valjev niso pozabili tudi na perspektivo. Pri navarjanju tekalnih koles bo zaposlenih 9 članov kolektiva.

V strugarni valjev so imeli dalj časa v ospredju tudi problematiko nagrajevanja. Njihovi osebni dohodki so bili pod poprečjem železarne, vendar je položaj izboljšal, ker je popravljen cenik in so tako v zadnjem času imeli tudi boljše osebne prejeme.

Za strugarno valjev je najbolj važno to, da se prilagodi sedanjim razmeram, ko se bo na Javorniku nasploh tudi precej spremenilo z ukinitvijo profilnih valjarn in valjarne 1300. Vzporedno s tem pa bo stalna naloga in skrb, da bo zagotovljena bodočnost, da bodo mladi ljudje, zaposleni v strugarni valjev, imeli ustrezno delo.

Zvonec je utihnil

Zvonec, ki je zvonil več kot pol stoletja in oznanjal vsake pol ure čas dela in počitka, je na težki progi za vedno utihnil 8. septembra 1970 ob 12. uri 30 minut. Vse zaposlene na progi je v tem trenutku nekaj stisnilo pri srcu, saj so nekateri delali tu četrto stoletja in pri tem delu služili svoj vsakdanji kruh.

Za slovo od sodelavcev, je sindikalni odbor obrata Javornik I skupaj s tovarniškim odborom osnovne organizacije sindikata železarne in upravo podjetja, organiziral za zadnje dni proge izlet v Završnico. V nedeljo zjutraj 6. septembra so v jutranjih urah sodelavci iz te dneve prihajali k čudovitemu jezeru Završnica. Izleta so se poleg zaposlenih udeležili še obratovodja Javornik I Zdravko Crv, direktor proizvodnega sektorja dipl. inž. Avgust Karba in predsednik TOOO sindikata Srečko Mlinarič.

Vse prisotne je pozdravil predsednik sindikalnega odbora Javornik I Anton Zupan. Povabil je navzoče naj ta dan preživijo ob spominih na težke in lepe čase, ki so jih preživeli skupaj na svojih delovnih mestih. Pozabite na morebitna trenja in nesoglasja, je nadaljeval predsednik, ki ob težkih obremenitvah in odgovornostih vedno nastajajo. Negujte tovariške odnose ob medsebojni pomoči tako, kakor ste jih znali negovati doslej, čeprav v zelo težkih delovnih pogojih.

Za predsednikom sindikalnega odbora je spregovoril obratovodja Zdravko Crv. Orisal je celotno zgodovino težke proge in poudaril, da so delavci na tem zastarelem agregatu delali pod zelo težkimi pogoji in kljub temu zelo veliko pripomogli s svojim delom pri izgradnji porušene domovine.

Vedno ste znali premagovati težave, ki so bile pred vami in želim, da jih boste tudi v bodoče s svojim vestnim delom, se je obratovodja zahvalil svojim sodelavcem

oziroma izmeni Praprotnik, kot zadnji izmeni, ki je vestno opravila delo do zadnjega dne in zaželel veliko uspehov na novih delovnih mestih.

Direktor proizvodnega sektorja dipl. inž. A. Karba je med drugim dejal, da mu je prijetna dolžnost, da se v imenu uprave podjetja zahvali zadnji dnevi na težki progi za njeno vestno delo. Razvoj časa in tehnologija dela zahteva, da postopoma ukinjamo zastarele nerentabilne obrate, med njimi je bil tudi vaš obrat, v katerem ste vi delali po vojni skoraj vse nedelje in zadnje čase tudi po osem dni na teden in s svojim pridnim delom veliko pripomogli, da imamo danes v Železarni moderne naprave, na katerih boste tudi vi v bodoče delali. Zaenkrat narekuje potreba, da se začasno zaposlite na srednji progi, kasneje pa boste zasedli ustrezna delovna mesta v ostalih obratih. Hvala vam za ves trud do zadnjega dne, je zaključil svoj pozdrav ing. Karba.

Predsednik osnovne organizacije sindikata Železarne Srečko Mlinarič je poudaril, da zaradi zastarelosti ni niti prva niti zadnja ustavitelj obrata. Zaželel je, da bi tako kot dosedaj tudi v bodoče obdržali elan do dela in pripadnost kolektivu ter da še naprej rešujejo vse svoje probleme s svojo sindikalno organizacijo.

Na koncu vseh govorov je predsednik sindikalnega odbora zaželel vsem prisotnim, da bi dan preživeli v prijetnem tovariškem vzdušju in da bi jim vse to ostalo v lepem spominu. Sledil je piknik s petjem, razgovori in športnimi igrami. M. H.

Železarski globus

JAPONSKA — Japonska železarska družba Nippon Kokan bo prihodnje leto gradila v eni izmed svojih železarn nov plavž s koristno prostornino 4500 m³. To bo največji plavž na svetu in verjetno tudi največji, ki ga je sploh mogoče zgraditi. Teoretično sicer računajo, da bi lahko povečali koristni volumen tudi do 5000 m³, vendar bi pri tem nastali tako veliki obratovalni problemi, ki jih najbrž ne bo mogoče premagati.

JUZNA KOREJA. Letos spomladi so pričeli graditi v tej državi prvo integrirano železarno. Njena letna zmogljivost bo 1 milijon ton surovega jekla, medtem ko računajo na investicijske stroške v višini 200 milijonov dolarjev. Japonske železarske družbe bodo prispevale večji del finančnih sredstev, dobavile opremo in nudile tehnično pomoč.

NIGERIJA — S sovjetsko finančno in tehnično pomočjo bodo zgradili v tej afriški državi prvo železarno. Njena proizvodna zmogljivost bo 800.000 ton surovega jekla letno. Ta številka nekoliko preseneča, ker sedanje nigerijske potrebe niso večje kot 180.000 ton in bodo morali preostalo količino izvažati.

ZAMBIJA. V tej afriški državi nameravajo v bližnji prihodnosti zgraditi prvo železarno. Kot surovinska baza bo služila železova ruda, katere nahajališča se nahajajo 40 km oddaljeno od glavnega mesta Lusake. Potrebne investicijske stroške računajo na okoli 25 milijonov funtov sterlingov.

Ekonomika prevažanja surovin in materialov v železarski industriji

(Nadaljevanje)

Dr. W. Höfl, zaposlen pri industriji Bochumer Verni je menil, da na nesrečo tako idealna železarna, v kateri bi bili obrati razporejeni tako kot je prikazano v shemi priloge B, v bližnji bodočnosti najbrž ne bo zgrajena kaj kmalu v Evropi. Če pa bodo, bodo zelo redke. Na vso nesrečo, je pripomnil, smo v splošnem lahko zadovoljni, da gradimo nove naprave tam, kjer je na voljo več ali manj prostora med že obstoječimi obrati in potem poizkušamo reševati prevozne probleme kot znamo in moremo.

Mr. W. Wagner od industrije Hösch A.G. Dortmund, je k temu v kratkem dejal: »Če se vprašamo ali znamo uporabljati še kako drugo sredstvo za transport kot železnico, potem imamo na vso nesrečo precej velikih težav. Najbolj moderno sredstvo ni v vseh primerih tudi najbolj ekonomično. Ne moremo enostavno primerjati ene metode prevažanja z drugo. Pretehtati moramo, kakšno opremo že imamo in če uporabljamo slabšo opremo, smo pač prisiljeni pri takem načinu delati in skrbeti za minimalne stroške.«

Dr. F. W. Griesse od industrije VdEh Düsseldorf je pripomnil, da pri njih prav tako odpade 35 % investicijskega kapitala na prevažalno opremo. Pri stroških prevozov pa je upoštevati, da je v večini primerov približno 70 % letnih fiksnih stroškov za prevažanje, neodvisnih od prepeljanih količin. Zato smatra, da sami transportni stroški ne morejo imeti znatnega vpliva na stroške proizvodov. S tem je hotel reči, da se stroški transporta na proizvedeno tono jekla manjšajo, če se pri obstoječih transportnih napravah proizvodnja dviga. Pri postavlja-

nju novih obratov, pa so njihovi konstruktorji vedno zahtevali ekonomsko analizo, predno so se odločili za vrsto transportnih naprav ter načine prevažanja.

Pri tem smatra, da je vsekar preveriti tiste stroške, ki so svojstveni za posamezne vrste transporta. V mnogih primerih imajo lahko tudi drugi faktorji (zahteve proizvodnje) odločilen vpliv na način transportiranja. Poudariti je treba, da vsaka prevažalna operacija predstavlja člen v transportni verigi. Transportna veriga pa se planira samo tako, da vsak člen uporablja tehniko, ki zagotavlja nižje stroške na člen. Pri tem pa more priti tudi do tega, da je en člen transportne verige relativno drag, so pa zato cenejši ostali členi.

(Se nadaljuje)

Jakob Klinar

Revolucionarno delavsko gibanje na Jesenicah v letih 1935 — 1941

Uvodno razmišljanje

Pet let je v zgodovini določenega gibanja kratka doba. Tako vsaj se mi je zdelo, preden sem začel raziskovati delavsko gibanje na Jesenicah med leti 1935 in 1941. Ko pa so se začeli kopiciti zapiski, ko so se mi iz dneva v dan odpirale nove strani s čisto novimi, šele odkritimi podatki o delu revolucionarjev na Jesenicah v tem času, sem svoje mnenje spremenil. In zbal sem se. Zbal, da bo tole moje delce tako zelo nepopolno, kakor le more biti, kajti v revolucionarnem delavskem gibanju na Jesenicah je le malo zapisanega pa skoraj nič zbranega.

Kakorkoli že je o tem zapisala žuljeva roka jeseniškega kovinarja, je protiljudski režim sproti uničeval. In če se je že kaj rešilo v nenehni žandarmskih pogromih, je izginilo v viharju, ki je leta 1941 zajel našo deželo.

Dvajset let po končani ljudski revoluciji in narodno-osvobodilnem boju so začeli najprej posamezniki, potem pa tudi skupnost misliti na to, da je treba rešiti pozabi in uničenju tisto, kar je o predvojnem delavskem gibanju ostalo še zapisanega ali

pa se ohranilo samo v spominu ljudi, ki so tedaj aktivno delali ali celo vodili boj jeseniških delavcev proti izkoriščevalskim delodajalcem. Veliko nekdanjih revolucionarjev je že umrlo; mnogi so izhiralii že pred vojno, še več jih je žrtvovalo svoje življenje v NOB. To je bilo vendar dejanje, ki so ga vsa dolga leta pripravljali, zato med njimi ni bilo nikogar, ki bi ne zgrabil za puško ter se uvrstil med borce proti razrednemu in narodnemu sovražniku. Gospodje na Jesenicah so bili namreč oboje: bili so lastniki tovarne in bili so Nemci. Zares so poseblejali vse tisto, proti čemur smo se vsi borili.

Številni, ki so preživeli NOB, so, izčrpani od dela in vojnih naporov, omahnili v smrt po osvoboditvi. Tistih, ki bi lahko spregovorili, je bilo vedno manj. Šele zadnji med njimi so se, ko so dočkali zasluženi pokoj, zavedli, kako pomembna naloga jih čaka. S svojimi pripovedmi, nekateri pa tudi z zapiski, so hoteli mlademu rodu ohraniti spomin na nekdanje boje, hkrati pa plačati dolg mrtvim tovarišem, ki so z njimi prestajali vse hudo in tisto malo dobrega, kar se jim je namerilo.

Ko se pri zbiranju gradiva srečujem s temi zaslužnimi tovariši, jih najdem vedno pri delu. Nenehno delajo, morda še bolj vneto kakor jaz. Po njihovi zaslugi se v tehničnem muzeju železarne na Jesenicah počasi nabirajo podatki, ki so temelj leta 1950 vzdani plošči na upravnem poslopiju Železarne. Na njej je zapisano, da so to varno omenjenega leta prevzeli v last in upravljanje delavci. Ti podatki pričajo o tem, kako težka in naporna je bila pot pot do zmage proletariata, do dneva, ko si je začel delovni človek zares sam krojiti svojo usodo, usodo delovne skupnosti in vsega naroda.

Najbrž ne bomo mogli nikdar do konca ugotoviti deleža, ki so ga k zmagi delavskega razreda prispevali jeseniški proletarci. Bili so mogočna, razvejana družina; so posamezniki izmed njih odhajali v svet, so tam postajali središče novih revolucionarnih skupin. Topili so železo in kalili so jeklo, hkrati z njim pa so se kalili sami, da je njihov umetniški glasnik pesnik Tone Čufar upravičeno zapisal:

«Mi nove dobe smo kovači. Kdor je voljan kovati z nami naj sam bo prekovan, dovolj močan za gradnjo velikih mostov iz starega sveta v nov.»

Brez zadrega lahko trdimo, da so jeseniški kovinarji v znatni meri pomagali uresničiti zgodovinsko nalogo: iz naroda hlapcev postati narod gospodarjev.

Morda bo moje delo samo kamenček v mozaiku. Da je mozaik popoln, je treba mnogo kamenčkov. Tudi eden ne sme manjkati. Jeseniški železar si je prislužil več takšnih drobnih kamenčkov, kakršen bo moj.

Na eno stvar pa bi rad še posebej opozoril: Revolucije jeseniški proletarci niso pripravljali le s čistim revolucionarnim delom, z agitacijo in stavkami, temveč v enaki in tu pa tam še v večji meri z delom v kulturnih in športnih družtvih. Oboje je tesno povezano. Ne le zaradi tega, ker bi na ta način hoteli skriti svoj resnični obraz in svoje prave namene pred razrednim sovražnikom, temveč predvsem zato, ker je bilo treba revolucijo pripraviti na vseh področjih. Revolucionar je moral biti kulturno razgledan in telesno utrjen človek.

Le tako vsestransko pripravljani so bili jeseniški železarji kos nalogam, ki jim jih je postavljala čas po letu 1935. In ta čas je bil iz leta v leto težji. Z državnih meja našega gorenjskega kota so zrle na plavžarsko mesto pohlepne oči fašističnih zavojevalcev.

Bolj ko je rasla nevarnost, bolj revolucionaren je postal jeseniški proletariat. In

ko je prišla ura obračuna, se je Komunistična partija lahko zanesla, da bodo njeni ljudje v jeseniškem kotlu znali zmagati.

Položaj pri nas doma in drugod po svetu od leta 1935 dalje

Društvo narodov, ustanovljeno po prvi svetovni vojni z namenom, preprečiti strahote, kakršne je povzročila prva svetovna vojna, je ostalo brez moči. Centralne sile, poražene v prvem svetovnem spopadu, so spretno izkoriščale nesoglasja med zmagovalci ter se vse hitreje pripravljale na povračilno vojno in novo razdelitev sveta. Veliki kapitalisti so v strahu pred revolucionarnimi gibanji, ki so grozila njim, njihovemu imetju in interesom, v nekaterih državah omogočili fašizmu polastiti se oblasti. Fašistični vladavini v Italiji in v Nemčiji sta na vse kriplje pomagali na noge še tretji, španski. Le-ta je prejemale iz Rima in Berlina obilno vojaško, materialno in moralno pomoč, kajti Hitler kakor Musolini sta bila prepričana, da klasične demokracije na njuno početje ne bodo reagirale. Takšno njuno pričanje se je rodilo iz spoznanja, da Društvo narodov celo ob takšnem nasilju, kakršno je bilo zavzetje svobodne Etiopije, ne zmore ničesar mimo gnilih papirnatih gospodarskih sankcij. Anglija in Francija sta imeli dovolj opraviti z vrenjem v svojih kolonijah in na Bliznjem vzhodu; nič manjše skrbi jima ni povzročala krepitev demokratičnih gibanj v lastnih deželah.

(se nadaljuje)

Anton Kocjančič

Blodnje — ali zimska tura prek sedmerih jezer na Komno

(Nadaljevanje in konec)

Ne vem, koliko je bila naša smer vseskozi ravna, po vrsti vzponov in ponovnih spustov smo prišli končno v odprto dolino, ki je držala precej v predvideni smeri in smo se ji lahko prepustili. Levi breg doline se mi je zazdel nekoliko podoben tistemu, ki drži desno mimo doma. Vedeli smo, da bi lahko šli petdeset metrov od koč, pa ne bi vedeli zanjo. Zato smo pričeli vpiti. Če bi bili po naključju v bližini ljudi, bi se mogoče le kdo oglasil. Se odmeva ni bilo nazaj, samo sneg je šumel. Kasneje smo tudi po drevju ki je bilo vedno večje in debelejše spoznali, da koča ne more biti prav blizu. Dolina je držala navzdol in navzdol,

belo, s snegom obloženo drevje je bilo zares lepo — kakor v pravljici, v drugačnih okoliščinah bi ga morali občudovati — zdaj pa smo ostali hladni.

Nič nismo vedeli, kje smo — kjerkoli med planino Govnjač pa tja do onih hribov prav za Bohinjskim jezerom, bi mogli biti. Vendar sem bil jaz prepričan (če ni bilo vse skupaj samo instinktivno začuteno), da smo nekje levo, ne posebno daleč od doma. Za čas sem prepustil vodstvo tovarišu, ki je hotel, da bi se držali levo (čeprav sem jaz mislil desno) in dvignili smo se iz doline po strmih vrh hriba (vsaj mislim, da je bil vrh — videlo se ni). V takih razmerah se razveselili in si pripravljali upoštevati vsako izraženo misel —

tujega strahu in tuje malodušnosti se najbolj bojiš. Ker ni kazalo, da bi se tam naprej kam dalo priti — razgleda tako ni bilo nobenega — smo se zasukali in se vrnili v našo dolino in ji sledili naprej. Prišli smo ji do konca, potem je sveta zmanjkalo, še nekaj dreves je raslo tik ob robu nad pečmi, naprej je zijala praznina. Začutili smo, da smo na zelo odprtem in izpostavljenem svetu. Z desne in leve je bilo slišati bučanje plazov, ki so se valili prek skal v globino. Vsekakor ne preveč zavidljiv položaj. Nekaj pa je le bilo tu, kar nam je dalo poguma. V nevidni globini je šumela voda! Savica? Kaj bi moglo drugega biti! Tež ugotovitvi so takoj sledile druge: mi smo nekje med Komarčo in

Domom, na Komni! Ker naprej nismo mogli, je bilo treba iti nazaj. Vendar kljub pol metru novega snega ni bilo več tako težko kakor prej, ker smo zdaj vsaj približno vedeli kje smo. Ko se nam je zdelo, da smo dovolj daleč od pečin, smo se zagrizli iz doline v levi breg. Strm je bil. Kakšna je zemlja pod snegom, ne veš, le tu pa tam gleda smrečica ali smreka iz snega. Imaš občutek, da si na zasneženem rovtu, kjer bodo poleti kosili seno.

Hodimo naprej. Toda svet je širok. — Bilo je okoli štiri popoldan, ko sem izrekel misel, da bo verjetno treba noč prespati na prostem. Tovariš je ugovarjal, da je to nemogoče in da moramo priti do koč. Pa sem mu moral odgovoriti: trdo in brezobzirno, kakor pada sneg, se pomika tudi ura naprej. Ko bo šest, bo v te kraje padla še noč — kakor vsak dan — nihče ji ne more tega ubraniti. Če nas bo našla kjer smo, se bo treba s tem sprizniti.

Potem smo hodili naprej. Po poti smo ugledali suh macesnov viharnik, ves pre-

klan. Nalomili smo si dolgi trsk in se še s temi obložili, kajti da bomo prenočevali v snegu, je bila zdaj že resnica. Treba je bilo najti samo še najbolj pripravno mesto. Gledamo med šop smrek: če ne bo boljšega, se vrnemo sem. Pa smo le iztaknili nedaleč od tam previsno skalno in kar čedno malo votlino pod njo. — Globoko smo se spustili z roba snega na golo, peščeno dno. Zdaj je bilo treba to naše tesno stanovanje še opremiti. Od vseh strani smo nanosili drv — vse, kar se je dalo odlomiti: smrečja za sedišča, oziroma — če že moramo tako reči — ležišča, in zakurili. Takrat je bila že črna noč.

Snežilo je še vedno. Počasi smo se pričeli greti in sušiti vse od kraja, dosti suhega tako ni bilo več na nas. Drva so gorela, obleke in čevlje smo sušili, ure so minevale. Spati se ni dalo in zunaj je še vedno snežilo. Na kaj vse nanese pogovor v takih okoliščinah! Govoriš in razmišljaš o stvareh, za katere bi kdajkoli in kjerkoli drugod ne našel ne časa ne smisla. — Tukaj čas ni dosti vreden — breme je, ki bi se

Eno leto je prekratka doba, da bi dala velike rezultate

(Nadaljevanje s 3. strani)
Življenje slovenskih železarjev.

Opravljen dela v preteklem letu

Mnogo je bilo zamujenega, ker slovenske železarne niso bile združene takrat, ko so leta 1961 namesto enotno snovale svoje medsebojne neusklažene razvojne programe, kateri so sedaj stvarnost. Neseča pa vendar ni taka, da posledic ne bi mogli popravljati. Čas, ki nas je združil, je najprimernejši za saniranje stanja. Prvo leto obstoja združenega podjetja je leto načrtovanj, snovanja načrtov za prihodnje leto, za petletno obdobje 1971 do 1975 in za dolgoročno načrtovanje do leta 1985. To pomeni, da sedaj, ko načrtujemo za krajšo in daljšo prihodnost, najlažje dosežemo ubranost proizvodnje in poslovanja slovenskih železarn. Že ob ustanovitvi našega podjetja smo sklenili, da bo dolgoročno in letno načrtovanje glavni regulator poslovnih ekonomskih odnosov, izvajanje usklajenih zasnov pa glavna prednost združenih železarn.

Tovarne so tudi po združitvi zadržale iniciativo poslovnega odločanja za krepitev donosnosti, s soustanovitvijo pa jih veže:

- skupna prisotnost na enotno oblikovanem tržišču,
- specializacija, delitev proizvodnega in umskega dela,
- usklajen razvoj in razširjena reprodukcija,
- združeno raziskovalno in projektantsko delo,
- uvajanje sodobne organizacije,
- koordinirana finančna, komercialna in kadrovska politika ter
- enoten nastop navzven.

Na vseh navedenih problemih je združeno podjetje s preozkim strokovnim sestavnim direktorijem delalo ob širokem sodelovanju strokovnih delavcev in služb tovarn. V poslovne odločitve so bili pritegnjeni vođstveni delavci z Jesenic, Raven in Štor. Glavni organ pa je sestav, ki ga tvorijo generalni direktor podjetja in glavni direktorji tovarn. Ta team se sestaja tedensko, po potrebi pa na sestanke pritegne tudi specializirane notranje in zunanje sodelavce.

Uvedena praksa dela s sodelovanjem delavcev tovarn se je pokazala kot učinkovit način medsebojnega spoznavanja, realnejšega odločanja in jačanja medsebojnega zupanja, zato jo bo treba držati tudi potem, ko bo direktorija kompletirana.

V preteklem enoletnem obdobju je združeno podjetje:

- Uredilo registracijo, osnovne samoupravne akte in v prostorih Metalurškega inštituta formiralo osnovo direktorije,

— izdelalo prvih skupni letni gospodarski načrt za leto 1970,

— pri KBHL oskrbelo kratkoročne kredite, ki so nam omogočili oskrbovanje z uvoženimi surovinami,

— prek republiške skupščine oskrbelo 51 milij. din posebno ugodnega kredita za trajna obratna sredstva,

— sklenilo vrsto dolgoročnih pogodb za oskrbovanje kupcev,

— enotno nastopalo pri republiških in zveznih organih za uvedbo primernejših cen valjanega in vlečenega jekla.

— Potem ko so bile cene decembra lani povišane za dodatnih 3% in uvedena drsna lestvica za legirana jekla, je zvezni izvršni svet končno 9. t. m. odobril tudi zahtevo po uvedbi mehanizma avtomatskega prilagojevanja cenam jekla na zahodnonemškem tržišču,

— enotno posredovalo tudi zahtevo po povečanju deviznega čela amortizacije, znižanju carin za metalurško opremo, ki se ne proizvaja doma in oprostitve 5% takse za črno metalurgijo na uvoz surovin in materiala,

— skupno nastopalo za znižanje interkalarnih obresti in za obročno obračunavanje anuitet. — Ta akcija je privedla do predloga zakona, ki naj bi bil sprejet na jesenskem zasedanju zvezne skupščine,

— pri KBHL doseglo kompenzacijo dolgoročnega kredita za višino vročitve,

— sodelovalo z republiški predstavniki pri oblikovanju republiške in zvezne gospodarske zakonodaje, ki zanima črno metalurgijo,

— sodelovalo z republiški organi pri oblikovanju politike razvoja energetskih virov v SRS,

— pomagalo pri oblikovanju zasnov za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov,

— organizacijam blagovnega prometa posredovalo predlog za širše poslovno sodelovanje s pogojem prevzemanja soodgovornosti pri tekoči proizvodnji in soinvestiranju pri razširjeni reprodukciji,

— bilo pobudnik in sotravec pri oblikovanju zasnove in podpisu pogodbe o poslovno tehničnem sodelovanju z železarno Sisak,

— vključilo svoj interes v skupni projekt za najprimernejšo lokacijo nove koksarne na Jadranski obali,

— skupno s Siskom, KBHL, JIB in Rudisom sodelovalo za vključitev v zasnovano družbo, ki bo eksploatirala ležišče bogatih gvinejskih železovih rud,

— sodelovanje z Rudisom pri iskanju pogojev in sredstev za vključitev Slovenije pri uvajanju proizvodnje feroniklja v podjetju FEROKAVADARCI - Makedonija,

— sodelovalo pri pripravah za ustanovitev inženiring biroja, namenjenega za širjenje večstopenjske predelave v tovarnah,

— izdelalo in delavskemu svetu posredovalo osnutek razvojnega programa za obdobje 1971 do 1975,

— uvedlo bilten statističnih informacij,

— grobo uskladilo predvideno proizvodnjo in zbralo prve predloge načrtov proizvodnje in materialne bilance za gospodarski načrt za leto 1971,

— prek RTV in tiska tekoče obveščalo javnost o delu, rezultatih, aktivnostih in načrtih,

— prek OECD angažiralo norveško firmo IKO, ki ureja organizacijo po tovarnah in v direkciji podjetja,

— uredilo enotno zastopstvo v ZJŽ, zveznih in republiških asociacijah,

— pristopilo h koncentraciji nabavljanja reproduktivskega materiala, opreme in energije,

— uredilo enotnost raziskovalne dejavnosti na čelu z metalurškim inštitutom Ljubljana in koordiniranega sodelovanja z Metalurškim inštitutom Sisak,

— uvedlo redna tehnološka posvetovanja iz področja proizvodnje in predelave jekla,

— pristopilo k izdelavi okvirnih pravilnikov iz področja delovnih razmerij, delitvi dohodka, potnih in drugih stroškov. Prvi osnutek je že posredovan DS ZPSŽ.

Doseženi poslovni rezultati

Poslovni rezultati tovarn bi morali biti edino vidni sadovi aktivnosti direkcije in vodstva združenega podjetja. To, da se popravljajo, ni le uspeh združitve, temveč spremenjenih pogojev, povišanih cen, pa vendar ima združeno podjetje že neposreden delež v obliki oskrbljenih kratko in dolgoročnih kreditov, usklajenosti proizvodnje, večji učinkovitosti pa bodo v dolgoročni politiki.

Leto 1969 je združeno podjetje zaključilo s 1.313 milijoni din realizacije, kar je v primerjavi s predhodnim letom porast za 24,5%. Od tega so dale:

— Jesenice	816,7
milij. din ali 62%	
— Ravne	251,5
milij. din ali 27% in	
— Štore	145
milij. din ali 11%	

Dohodka je bilo skupno doseženega 389 milij. din. Od tega so dale:

— Jesenice	205
milij. din ali 52,7%	
— Ravne	123
milij. din ali 31,6% in	
— Štore	61
milij. din ali 15,7%	

Po odvedbi pogodbenih in zakonskih obveznosti ter pokritih osebnih dohodkih je ostalo za sklade 23,7 milij. din. Od tega

— Jesenicam	6,5 milij. din,
-------------	-----------------

— Ravnam	12,9 milij. din,
— Storam	4,2 milij. din.

Presežek dohodka iz poslovanja 1969 je napredek, je pa še vedno le dobra tretjina dosežka iz leta 1966, ko je realizacija bila 35% nižja.

Letos prvič celo leto poslujemo skupaj. To je tudi prvo leto z enotnim gospodarskim načrtom. Prvo polletje smo zaključili s 726,9 milij. din realizacije, kar je proti istemu obdobju lani 15% več. Tudi celotni dohodek kaže napredek. Po uvedbi obveznosti in izplačilu 1.250 din poprečnih osebnih dohodkov neto na delavca, je v vseh organizacijah združenega dela ostalo 21,6 milij. din sredstev za sklade. S takimi dosežki pa ne moremo biti zadovoljni, saj so rezultat depresiranih osebnih dohodkov in vkalkulirane le minimalne amortizacije.

Iz podatkov fizične proizvodnje se vidi nevarna stagnacija proizvodnje surovega jekla in gotovega blaga. Ta pojav je posledica:

— težav pri oskrbovanju s koksom, starim železom in drugimi surovinami,

— prenizkih osebnih dohodkov in negotove prihodnosti metalurških obratov.

Logično je, da dokler bodo poprečni osebni dohodki v republiki, ki so znašali 1.310 din, višji od poprečnih prejemkov zaposlenih v železarnah, bo nevarna fluktuacija neizbežna. Ta pa se v naših tovarnah uporno širi in že so ogrožene osnovne proizvodne zmogljivosti. Po dveh letnih mesecih se to še bolj manifestira v dosežku 8-mesečnega poslovanja.

Od januarja do vključno avgusta smo izdelali 414.621 ton surovega jekla, kar je nasproti istemu obdobju lani 99%, nasproti gospodarskemu načrtu pa le 93%.

Posamezne železarne so prispevale:

— Jesenice	290.807 t
ali 70,1% surovega jekla,	
— Ravne	98.585 t
ali 23,8% surovega jekla,	
— Štore	25.229 t
ali 6,1% surovega jekla.	

Blagovne proizvodnje je bilo skupaj doseženo 341.238 t ali 101% lanskoletnega dosežka in 98% do kumulativnega načrta za 8 mesecev.

Tu se moramo posebno ustrašiti nevarnega zniževanja. Ne sme nas tolažiti dosežek v realizaciji, ker vemo, da je ta manj rezultat strukturalnega premika proizvodnje kot povišanja prodajnih cen.

Posamezne železarne so dale blagovne proizvodnje:

— Jesenice	224.445 t ali 65,7%
— Ravne	67.777 t ali 19,9% in
— Štore	49.016 t ali 14,4%

Nasproti istemu obdobju lani so dale Jesenice 94%, Ravne 121% in Štore 106% gotovega blaga domačemu in zunanjemu tržišču.

Kakor je bilo že rečeno, drugače je pri prodaji naših izdelkov. Realizirali smo jih za 980,3 milij. din ali 17% več kot v istem obdobju lani.

Posamezne tovarne so dale:
— Jesenice 594,9 milij. din ali nasproti načrtu 105%

— Ravne 280,7 milij. din ali nasproti načrtu 106%

— Štore 104,7 milij. din ali nasproti načrtu 104%

Ugodni so podatki pri doseženi produktivnosti dela. V osmih mesecih letošnjega leta je v združenem podjetju znašala poprečna mesečna realizacija na zaposlenega 10.500 din, kar je 16,5% več kot v istem obdobju lani.

Posamezne železarne so dosegle:

— Jesenice	12.736 din,
— Ravne	9.895 din,
— Štore	5.960 din.

S tem so nasproti istemu obdobju lani napredovale:

— Jesenice	za 16%
— Ravne	za 17,2%
— Štore	za 16%

Drug prikaz gibanja produktivnosti dela je v doseženi blagovni proizvodnji na zaposlenega mesečno. Te je bilo doseženo 3,68 t ali 2% več kot v istem obdobju lani. Posamezne železarne pa so dosegle:

— Jesenice 5,05 t ali povečanje za ± 0%

— Ravne 2,31 t ali povečanje za 14,4%

— Štore 2,8 t ali povečanje za 7,5%

nasproti lanskem letu.

Ugodni podatki na področju produktivnosti dela so sledili povečanemu obsegu poslovanja in znižanju poprečnega števila zaposlenih. Medtem ko je to število znašalo v osmih mesecih lanskega leta 11.818 ljudi, je letos padlo na 11.581 zaposlenih ali za 2%. Jesenice so v letošnjem letu zaposlovale poprečno 5.838 ljudi, kar je 6% manj kot v istem obdobju lani. V Štorah je znašal stalež 2.196 ljudi, kar je na lanskem ravni. Edino Ravne so nadaljevale svojo trajno dinamiko zviševanja zaposlenih. Poprečno so imele letos zaposlenih 3.547 ljudi, kar je povečanje za 5,5%.

Iz podatkov gibanja zaposlenih ni še razvidna struktura, analiza pa vendar kaže, da imamo nekih preveč, premalo pa predvsem oblikovalcev tehnološkega postopka in kvalificiranih proizvodnih ustvarjalcev. Dejstvo je, da nam primanjkuje delavcev na obstoječih proizvodnih napravah v vseh treh organizacijah združenega dela. Na Ravnah niso še večizmensko zasedeni stroji mehanske predelave, jeklovleka, pomanjkanje delavcev pa je tudi v čistilnici jeklene litine. Na Jesenicah primanjkuje delavcev v topli in hladni predelavi. Pri polni zasedenosti in dobrem izkoriščanju delovnega časa bi v vseh železarnah dosegli znatno večjo realizacijo, predvsem pa višji dohodek. Predno ne izkoristimo vseh proizvodnih kapacitet v Štorah in ne povečamo proizvodnje hladne predelave na Jesenicah, livarne v Štorah in mehansko obdelanih končnih

izdelkov na Ravnah, je težko upravičiti ambicije za gradnjo novih proizvodnih naprav.

Vodstva tovarn bodo morala intenzivno delati za višji izkoristek obstoječih proizvodnih zmogljivosti. V Storah bo učinkovitejše poseči na proizvodnjo sive in modularne litine od nizhošahne elektro peči do končnih izdelkov. da bi ta važna linija proizvodne aktivnosti te tovarne postala zadosti donosna, predno bo nastopil problem vpeljavanja linije jekla od taljenja v električnih pečeh do končnih valjanih izdelkov. Taki tehnološki problemi so v vseh železarnah, rešili pa jih bomo le z dobro organizacijo in primernim delovnim sestavom.

Osrednja točka dnevnega reda današnje seje je posvečena srednjeročnim razvojnim programom. Moti se vsak, kdor misli, da združeno podjetje sme na dosedanji način pristopiti k novim investicijskim naložbam, s tem da se izdela investicijski program, oskrbi kredite in začne z gradnjo in nabavo strojev. Vsake nove naložbe smejo biti le posledica že znanih in z gotovostjo predvidenih donosnih poslov. Raziskava tržišča je zato prva operacija vsakega načrtovanja proizvodnje za obstoječa in za nova sredstva za delo. Poleg novih proizvodnih zmogljivosti pa moramo imeti oskrbljen tudi kader, ki bo na teh proizvajal. Prav v tej sestavini načrtovanja je najbolj šibka točka našega programa. Z gotovostjo bo rešena šele takrat, ko se bo proces gibanja delovne sile obrnil iz sedanjega odhajanja v prihajanje proizvodnji organizacijsko in normativno potrebnih delavcev.

Proizvodni načrt za leto 1971

Okvirno usklajen predlog načrta proizvodnje za naslednje leto 1971, že vsebuje glavne elemente, ki naj pomenijo premik iz stagnacije v novorast blagovne proizvodnje.

Osnutek načrta predvideva: 708.000 t surovega jekla, kar je nasproti prognozi 1970 13% več in 584.500 t blagovne proizvodnje, kar je nasproti prognozi 1970 14% več.

Tak skok bo možen ob izboljšanjem oskrbovanju s surovinami in drugim reprodukcijskim materialom in s selektivnim premikom na področju osebnih dohodkov. Ti naj bi se povišali vsaj na 1.450,- din mesečnega poprečja na zaposlenega, prednostno tistim, ki neposredno oblikujejo tehnološki postopek in delajo na proizvodno ustvarjalnih delih.

V predlogu načrta predvideno proizvodnjo za leto 1971 bomo morali doseči na obstoječih sredstvih za delo brez večjih investicijskih posegov. To nam bo moral omogočiti končno sprejeti mehanizem o stalnem prilagojevanju prodajnih cen valjanega in vlečenega jekla.

Dosežki v letu 1971 bodo važen pogoj in osnova za rea-

lizacijo razvojnega programa v obdobju do leta 1975. Pri tem pa bo morala biti posvečena večja skrb domačim kupcem. V težki dilemi, kako sočasno odpravljati nerentabilno proizvodnjo in zadržati zadovoljstvo odjemalcev se bomo morali dosledno držati principa, da z ustavitvijo proizvodnje na zastarelih in iztrošenih sredstvih za delo ne prekinemo stika s kupci za vse tiste izdelke, ki jih združeno podjetje tudi v prihodnosti predvideva v svojem proizvodnem programu. Kupca je prvič težko, drugič pa skoraj nemogoče pridobiti. To velja zlasti za tržni del razvojnega programa.

Združeno podjetje se zave da lokacijskih prednosti in slabosti slovenskih železarn. Prednosti so v tradiciji, močno razviti energetski osnovi in predelovalni industriji, slabosti pa v oddaljenosti od surovin in slabi strukturalni prilagoditvi potrošnje asortimentski proizvodnji jekla. V tem je razlog, da združeno podjetje podpira splošno ožjo gospodarsko povezavo Slovenije in Hrvaške z ožjo povezanostjo z železarno Sisak. Preko javnih komunikacij so naše delovne skupnosti seznanjene s pogodbo o poslovno-tehničnem sodelovanju železarn Sisak in združenega podjetja Slovenske železarn, ki je bila 11. 9. t. l. podpisana na Otočcu. Zamisel o tej povezavi ni nova, niti ni nastala po naključju. Slovensko in hrvaško železarstvo vežejo:

- bližina,
- podobna problematika pri oskrbovanju s surovinami in energijo,
- proizvodni program, ki se medsebojno dopolnjuje,
- močno razvita predelovalna industrija na obeh straneh meje.

Ker nismo medsebojni konkurenti, z delitvijo oblikovalne in umske tvornosti, z enotnim organiziranjem in skupnim vlaganjem za boljše in cenejše oskrbovanje z reprodukcijskim materialom ter trdnejšo skupno prisotnostjo na enotnem tržišču doma in v tuzemstvu, lahko dosežemo boljše obvladanje tehnološkega postopka, nižje proizvodne stroške, rednejšo proizvodnjo in višjo donosnost v obeh podjetjih. Poleg pogodbe je v presojo članom delavskega sveta na razpolago tudi kratek elaborat, zato upam, da bo osrednji samoupravni organ našega podjetja podpis pogodbe potrdil. Ožja bileralna povezava z železarno Sisak ne sme pomeniti slabitve naše aktivnosti v združenju jugoslovanskih železarn, temveč objektiviziranje dela v tej naši osrednji jugoslovanski asociaciji.

Posamezne organizacije združenega dela pri iskanju skupin in učinkovitejših rešitev ne bodo smele biti drobnjarske in preozko gledati le neposredno korist, kot je to že bil slučaj pri projektu koksarne. Že na današnji seji naj bi delavski svet obravnaval naše stališče do gradnje novih elektro energetskih objektov.

Sofinanciranje nuklearne elektrarne

Poznano je, da bo v Sloveniji v naslednjih letih nastal primanjkljaj v proizvodni elektrike. Načrt zato predvideva skupaj s Hrvaško izgradnjo 600 MW nuklearne elektrarne. Sredstva za ta objekt se bodo zbirala pri velepotrošnikih in drugem gospodarstvu kot preko široke potrošnje. Pripravlja se način financiranja izgradnje nove elektrarne s soudeležbo velepotrošnikov, med katerimi je tudi naše podjetje. Skupaj naj bi mi prispevali potrošnji odgovarjajoči adekvatni del, in sicer tako, da v prejšnjih letih vložena sredstva v

znesku okrog 30 milij. din, ki bi nam jih elektro gospodarstvo moralo vrniti, smatramo kot neposredno udeležbo, za dodatno udeležbo pa bi dobili ugoden republiški kredit. Ko bo delavski svet ta predlog obravnaval in ga morebitno odobril, se bo moral zave dati, da so se dosedanja sredstva zbirala v odvisnosti od investicijskih naložb v stroje in naprave. Delež bo zato od tiste tovarne, ki je investirala največ, temu sorazmerno višji in ne bo usklajen z relativno potrošnjo elektro energije v posameznih tovarnah. Tudi pri nadaljnjih načrtih morebitne uvedbe proizvodnje metaliziranih peletov, surovega železa in surovega jekla na Jadranski obali in po-

dobno, bomo morali združeno podjetje obravnavati kompleksno, posamezne organizacije pa v teh projektih videti ne samo neposredno, temveč tudi posredne koristi.

Pred nami je drugo leto, odkar smo povezani v eno družino, leto vstopa v novo petletno razvojno obdobje, v katerem naj bi s skupnim prizadevanjem, boljšim organiziranjem in višjo rentabilnostjo proizvodnje, z novimi naložbami in ojačanimi delovnimi skupnostmi končno zgradili nov temelj za jasnejšo daljšo prihodnost slovenskega jeklarstva.

Prepričan sem, da bomo pri tem ob prizadevanju vseh v tej dejavnosti zaposlenih uspeli.

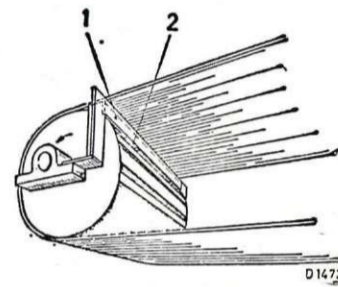
Nevarnost transportnih trakov

Pred pričetkom rednega dela na novi aglomeraciji je vsporedno s poudarjanjem gospodarskega pomena aglomeracije, treba poudariti tudi pomen pravilnega in varnega dela. Zato je treba vedeti, kakšne potencialne nevarnosti nevarnosti nezgod in poškodb se skrivajo v instaliranih napravah in kakšne škodljivosti zmanjšujejo fizične zmogljivosti delavcev, ki imajo pomemben vpliv pri prizadevanjih za večjo produktivnost.

Vsi objekti aglomeracije so povezani med seboj s transportnimi trakovi, ki predstavljajo pomemben izvor za poškodbe. Nezgode in poškodbe so možne največkrat v primerih poseganja delavca med trak in boben ali območje dela transporterja zaradi čiščenja. Pravilo je, da se mora trak med čiščenjem ustaviti in da so med obratovanjem vsi nevarni deli zaščiteni. Ker se včasih zaradi nepremišljenosti ali nepazljivosti tega ne upošteva, pride do dogodkov, ki imajo lahko težje posledice. Z namenom, da se taki in podobni dogodki preprečijo, želim s tem člankom opozoriti na nekaj nesreč, ki so se pri transportnih trakovih dogodile pri nas ali pa drugje v svetu.

V naši delovni organizaciji je bilo že več primerov poškodb na transportnih trakovih, vendar sta se le dva končala s hujšo posledico, amputacijo roke. Neposredni vzrok vseh poškodb je bil nedovoljen poseg v območje traku med obratovanjem. Do tega lahko pride zaradi slabe operativne organizacije ali pa malomarnosti delavcev.

1. Zaradi vlažnosti in drugih faktorjev gumirani trak začne drseti. Stara navada, da se seveda nepravilna, je da se na pogonski boben posipa droben pesek. S tem se poveča trenje in trak steče. Pri tem posipanju pa roka pride v nevarno območje traku, ki jo zagrabi in odtrga. To se vidi iz slike 1. Da se prepreči take nezgode se vgrajuje zaščitne letve (slika 2).

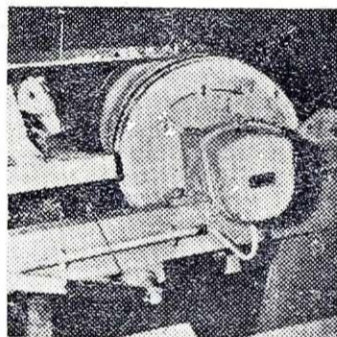

Slika 2

lesa je udaril v ohišje pogonskega bobna, tako da mu je zgnelto prsni koš. Po odstranitvi ponesrečenca so našli med trakom in bobnom krpe za čiščenje, tako da se je iz tega lahko zaključilo, da je hotel očistiti rotirajoči boben in ga je pri tem zgrabilo za roko (slika 3).

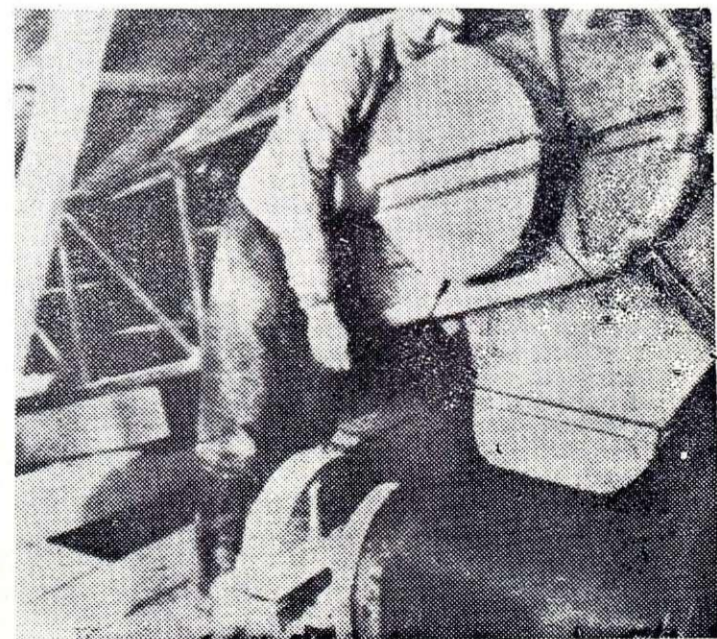
Iz tega primera se vidi, da še vedno velja staro pravilo: »Ne čisti ali popravljaš transportnega traku kadar obratuje!« Za preprečitev nabiranja nečistoč in za večjo varnost so vgrajene razne zaščitne, ki se ne smejo odstranjevati. Če se jih pri popravilu odstrani, jih je treba pred ponovnim zagonom spet namestiti na določeno mesto.

(Nadaljevanje)

Slika 1

2. Transportni trak je prenašal material s tovornega vozila v visoko postavljen silos. Naenkrat je šofer opazil, da se je trak na neobičajen način ustavil. Sel je do silosa in dobil tam delavca, ki je pazil na trak, prikleščene z levo roko med boben in trak. Ponesrečeni je bil že mrtev. Zgornji del te-

Slika 3

Italijanski komunisti predstavili svoje naloge in probleme

V ponedeljek, 14. septembra, je bila na Jesenicah razširjena seja občinskega komiteja ZKS, ki so se je udeležili tudi sekretar pokrajinskega vodstva KP Italije iz Vidma tovariš Tarontto, član pokrajinskega oblastnega vodstva iz Vidma tov. Pascolatti in pokrajinski poslanec in odgovoren za partijsko delo v Carniji tovariš Graziutti, kot člani uradne delegacije KPI za videmsko pokrajino. Skupna seja sodi v okvir sodelovanja med našo občinsko organizacijo ZK in pokrajinskim vodstvom KP Italije za videmsko pokrajino. Na seji je sekretar tov. Tarontto govoril o pomenu borbe KPI za obrambo demokracije v Italiji, o pomenu borbe za večjo oblast delavstva v tovarnah, občinah in regijah ter o aktualnih problemih in akcijah, s katerimi se ukvarjajo oziroma, ki jih ima v programu delavski razred Italije.

Sekretar Tarontto je uvodoma razložil osnovna izhodišča, iz katerih izhaja KPI pri svojem delu. Pri tem je prav gotovo treba upoštevati njihov zgodovinski razvoj v pogojih kapitalizma, mednarodno realnost, njihove razmere in različne politične smeri v gibanju delavskega razreda Italije. Le na teh dejstvih si je lahko partija izoblikovala svojo suvereno pot v socializem. Sedanja politika in akcija italijanske partije je usmerjena za večjo udeležbo delavskega razreda oziroma množic pri odločanju od tovarn, občine in regije, do vlade. Potem je sekretar govoril o tujem kapitalu, ki predstavlja 50% udeležbe v italijanskem gospodarstvu in o vojaškem paktu NATO, kar vse ima določen vpliv na celokupno življenje Italije. Zatem je govoril o levo usmerjenih silah in o prizadevanjih KPI za enotnost delavskega razreda, o borbi proti birokraciji in buržoaziji ter o enotnosti sindikalnega gibanja, ki naj bi bilo neodvisno od političnih strank in lastnikov tovarn. Stavke italijanskih delavcev, ki jih mnogokrat zahteva baza tako enotno, da jih vodstva sindikatov morajo sprejeti, običajno uspejo v pogledu materialnih zahtev delavcev. To pa predvsem zato, ker je vse javno življenje v rokah monopolov (trgovina, tovarne, ceste, zdravstvo itd.) in povišane plače po drugih kanalih spet pritekajo nazaj v monopol. KPI pa se prizadeva, da bi enotna borba sindikatov različnih političnih struk vključevala tudi zahtevo za večji vpliv delavcev na politiko. V mnogih tovarnah se skupščine delavcev avtonomno in enotno sestajajo ne glede na politično pripadnost članov skupščine, kot protukrep na razne odločitve vlade (npr. podražitev).

Sekretar Tarontto je s primeri razložil tudi ekonomski položaj italijanskih delavcev. Tako na primer znašajo samo najemnine za stanovanja 50 in več odstotkov osebnega dohodka delavcev in v večjih mestih se srečujejo z mnogimi primeri, ko popolnoma nova stanovanja ostajajo prazna, medtem, ko številne delavske družine živijo v izredno slabih življenjskih razmerah. Zelo podobno je predstavljal delujoče politične stranke v Italiji, od katerih vsaka ima tudi svoj sindikat

in mladinsko gibanje. Govoril je tudi o mladinskih gibanjih in o primerih njihovih progresivnih stališč do nadaljnega razvoja in njihovega radikalno odklonilnega stališča do NATO ter o progresivni borbi dela italijanskih partizanov.

Cilj njihove borbe, je dejal sekretar, je predvsem ustvarjati avtonomnost sindikatov in njihovo neodvisnost od političnih strank in lastnikov tovarn in podjetij. V tem so dosegli že zapazne rezultate. Komunistična partija Italije računa in deluje z vsemi političnimi gibanji v smeri, da bi spravili na oblast komuniste, socialiste in krščanske demokrate, ker se z njimi v raznih akcijah in manifestacijah največkrat dobijo na skupnih pozicijah. Sekretar je podrobno in s primeri govoril o provokatorskih poskusih buržoazije in drugih črnih elementov, da bi oslabil partijo in jo onemogočili v raznih akcijah. Vendar je KPI vedno bolj

Idejni načrt nove gorenjske ceste

V četrtek 10. septembra je bila seja sveta za urbanizem, gradnje, komunalne zadeve, krajevne skupnosti in stanovanjske zadeve pri Skupščini občine Jesenice, na kateri so razpravljali o idejnem načrtu nove hitre ceste.

Idejni načrt nove hitre ceste na Gorenjskem, katero naj bi predvidoma začeli graditi enkrat v naslednjih desetih letih, je izdelal urbanistični inštitut Slovenije. Na seji so poudarili, da je tak načrt nujen, saj bo sedaj mogoče občino urbanistično urediti. Navzoči so bili tudi mnjenja, da je trasa nove ceste dobro speljana, saj bo potrebno porušiti zelo malo stanovanjskih in drugih objektov.

In kje poteka trasa nove hitre ceste v naši občini? Cesta bo med Lescami in Vrbo presekala sedanjo gorenjsko magistralo in mimo Vrbe in Žirovnice potekala južneje od sedanje. Pri Žirovnici bo urejen velik priključek za vse okoliške vasi in deloma za Jesenice. Od tam se bo usmerila proti Lipcam preko viadukta čez Savo, mimo Jesenic pa bo speljana skoraj že po pobočju Mežaklje do travnika pri Zvagnu, kjer bo drugi priključek za mesto Jesenice. Z dvema priključkoma se načrtovalci hočejo predvsem

čvrsta in ima za seboj vedno več delavskega razreda ter je pripravljena na kakršnokoli spopad z buržoazijo.

Iz zelo podrobnega, iskrenega pa tudi dovolj kritičnega prikaza današnje Italije in vloge KPI ter delavskega razreda, smo povzeli le nekaj glavnih misli sekretarja Tarontta. Vsi trije navzoči predstavniki pokrajinskega vodstva KPI Videm, so podrobno in kritično odgovarjali tudi na vprašanja, ki so jih v nadaljevanju postavljali navzoči. Razlaga in odgovori so pokazali mnogo enotnih stališč s stališči ZKJ, medtem ko so nekatere metode in oblike dela italijanskih komunistov specifične za njihove konkretne družbene razmere. Kontakt z uradnimi predstavniki KPI za videmsko pokrajino, je dodal nov, zelo svetel kamenček v mozaik iskrenih in tovariških odnosov med komunisti videmske pokrajine in naše občine.

Ko se je sekretar občinskega komiteja Pavel Lotrič zahvalil predstavnikom KPI za iskreno in vsestransko razlago, je naglasil, da je nadaljnje stike potrebno še krepiti in jih razširjati tudi na bazo. Tako bodo že 3. oktobra na obisku v naši železarni delavci-komunisti iz videmske pokrajine, ki jim bodo v prihodnjih mesecih delavci iz naše železarne vrnili obisk.

Kaj bomo gledali

Doslej smo se seznanili s tremi deli klasične dramatike: z Aristofanesovo LIZISTRATO, Shakespearovo tragedijo ROMEO IN JULIJA, in Goldonijeva PREBRISANO VDOVO, ter z dvema deloma starejše slovenske dramatike: s Cankarjevo farso POHUŠANJE V DOLINI SENTFLORJANSKI in Finžgarjevo ljudsko igro NAŠA KRI. Danes nam preostane še troje del, ki so nastala pred drugo svetovno vojno.

Leta 1915 je bila v Londonu prvič uprizorjena komedija angleškega dramatika Harolda Brighousa HOPSON V ŠKRIPCIIH. Komedija, ki prikazuje tipičen angleški malo-meščanski svet sredi 19. stoletja, je tudi pri nas znana po mojstrskem filmu Davida Leana z znamenitim angle-

OBČINSKI PRORAČUN PO OSMIH MESECIH

Po pregledu, ki ga redno pripravi oddelek za finance pri Skupščini občine Jesenice je razvidno, da so dohodki proračuna po osmih mesecih še vedno pod predvidevanji za 4,52%.

Pod predvidevanji so dohodki od davkov, največji izpad pa je pri prispevku za uporabo mestnega zemljišča. Nad predvidevanji pa so dohodki od prispevkov od osebnih dohodkov in od taks.

V podrobnosti so številčni podatki dohodkov naslednji:

	plan 70	realizacija	%
prispevki	5.476.500	3.672.009	+ 0,38
davki	4.509.400	2.936.489	- 1,55
takse	3.925.300	2.941.776	+ 8,27
pris. za mestno zemljišče	2.600.000	909.271	- 31,70
drugi dohodki	335.880	2.719	- 65,86
prenešana sredstva	20.120	20.120	+ 33,33
Skupaj	16.867.200	10.482.384	- 4,52

Istočasno kot so celotni dohodki občinskega proračuna pod predvidevanji, pa so tudi dohodki temeljne izobraževalne skupnosti, ki se v posebnem odstotku zbirajo od dohodkov od prispevkov in davkov za potrebe šolstva pod predvidevanji. Ker pa sta zapopadeni le dve vrsti prispevkov je izpad manjši, le za 1,37%.

V primerjavi z istim mesecem lanskega leta so dohodki proračuna in pa temeljne izobraževalne skupnosti letos višji.

Svečani prevzem spominskih obeležij iz NOB pod Stolom

V nedeljo, dne 20. septembra bodo lovci lovske družine »Stol« iz Žirovnice svečano prevzeli v oskrbo 12 spominskih obeležij iz NOB na območju od Ajdne ob vznožju in pobočju Stola do Zelenice. To je prva lovska družina v Sloveniji, ki prevzema v oskrbo in varstvo spominska obeležja padlih bork in borcev, ki so dali življenja v NOB na terenu pod Stolom.

Lovska družina »Stol« je ta spominska obeležja uradno prevzela v oskrbo od ZB Žirovnica že lani aprila na svojem rednem letnem občnem zboru. V nedeljo pa bodo ta sklep občnega zbora lovske družine svečano izvedli s krajšim kulturnim programom pri spominskem obeležju Julke Jensterle nad Zabreško planino.

V nedeljo zjutraj bodo odšle iz Žirovnice štiri patrolje in obiskale vseh 12 spomin-

skih obeležij. Ob 12.30 uri se bodo sešle pri obeležju Julke Jensterle, kjer bo krajša svečanost. Patrolje bodo sestavljene iz članov ZB Žirovnica in lovcev lovske družine »Stol«. Prva patrolja bo šla v smeri Ratibovec—Potoška pot—Valvasor—Žirovniška planina; druga spomenik Dragoljuba Milovanovića, po dolini Završnice — Smokuški most — Zelenica; tretja po poti proti jezeru Završnica, nato levo po cesti proti Valvasorju mimo Jamovcev in četrta patrolja na vrh Stola.

Ob napovedanem času, t. j. ob 12.30 uri bo pri spominskem obeležju Julke Jensterle na svečan način lovcem izročeno v varstvo vseh 12 obeležij s krajšim programom. Po izvedenem programu bo tovariško srečanje vseh udeležencev pri Valvasorju.

Šolska mladina se je poklonila spominu pred 28 leti padlim borcem na Lipniški planini

Ob 20-letnici junaške smrti jeseniškega železarja — narodnega heroja Joža Gregorčiča-Gorenjca in 25 soborcev na Lipniški planini, se je šolska mladina jeseniške in radovljiske občine obvezala, da vsako leto na ta dan izvede spominsko svečanost. Zaradi prostih sobot v šolah pa naj bi bila slovesnost vsako leto prvo soboto po tragičnem dogodku — to je 9. septembra.

Letos se je v soboto 12. septembra ob 9. uri dopoldan zbralo čez 1000 šolske mladine in njihovih pedagogov na grobišču v Radovljici, kjer je pokopan Joža Gregorčič in 71 padlih partizanov na Jelovico. Zbrani mladini je spregovoril predsednik mestne organizacije ZZB NOV Radovljica Vinko Brce, kulturni program pa sta izvajala pionirski pevski zbor osnovne šole Radovljica in mladinski zbor srednjih šol z Jesenic.

Takoj za spominsko svečanostjo v Radovljici, je odpejalo 10 avtobusov in več osebnih avtomobilov udeležence na Lipniško planino na Jelovico, na mesto, kjer je 9. septembra 1942 padel Joža Gregorčič in njegovih 25 soborcev. Ob spominskem obeležju je šolski mladini spregovoril o tragičnem dogodku pred 28. leti prvoborec in udeleženec te borbe Stane Prezelj. V imenu preživelih borcev, se je mladini Gorenjske tudi zahvalil, da se vsako leto spominja tega dogodka in padlih borcev za svobodo. Sledil je kulturni program, ki ga je izvajal mladinski pevski zbor srednjih šol z Jesenic in recitatorji osnovnih šol Tone Cufar in Prežihov Voranc z Jesenic in osnovne šole Radovljica. Predstavniki pa so na spominsko obeležje položili tudi venec.

Svečanosti se je udeležila tudi sestra pokojnega Joža Gregorčiča z možem, predstavnik občinskega odbora ZZB NOV Jesenice in predstavnik občinske konference ZMS Jesenice, medtem ko smo predstavnike drugih

organizacij obeh občin pogrešali.

Morda bi bilo ob tej priliki potrebno ponovno opozoriti občinski odbor ZZB NOV Radovljica, da na križiščih na Jelovico postavi potrebne smerokaze do Lipniške planine, ker je ob številnih cestah in križiščih težko dobiti tisto, ki vodi na Lipniško planino.

Pevski zbor Jesenice na IX. mednarodnem festivalu v Gorici

Danes zjutraj so z vlakom odpotovali člani pevskega zbora Jesenice v Gorico, kjer bodo že v popoldanskih urah nastopali in se prvič z vsemi tremi zbori pod vodstvom prof. Milka Škoberneta predstavili na 9. festivalu pevskega zbora, ki ga organizira CO-RALE, GORIZIANA SEGIZI v Gorici. To je že tradicionalno mednarodno tekmovanje pevskega zbora, ki se ga vsako leto udeležujejo kvalitetni pevski zbori iz številnih držav. Iz gradiva, ki so ga te dni dostavili organizatorji festivala našemu pevskega zboru, je razvidno, da je na prvem srečanju oziroma festivalu pred leti sodelovalo šest zborov, na letošnjem pa veliko več.

Letošnja konkurenca je izredno močna. Ženski pevski zbor bo s svojim tekmovalnim programom nastopal skupaj s pevkami iz Salerna, Padove, iz Brna, iz Hausena v Nemčiji ter iz Peruggie v Italiji. Tudi pevci bodo imeli

Če bodo križišča opremljena s smerokazi, se bo tudi marsikateri turist, ki se sedaj vozi mimo, poklonil spominu padlih borcev. Udeležence, ki jih je bilo okrog 500 pa je tudi zbolela popolna zanemarjenost spominskega obeležja. Pristojni odbor ZZB NOV iz Radovljice naj bi poskrbel, da se spominsko obeležje uredi vsaj vsako leto ob obletnici, saj se do obeležja pride z avtomobilom. Morda pa bi kazalo varstvo nad spominskim obeležjem izročiti osnovni šoli v Radovljici, ki je letos tudi poskrbela za ozvočenje pri spomeniku v Radovljici.

dokaj močne konkurenčne zборе. Omenimo naj le kvalitetni moški pevski zbor iz Trsta, pevski zbor iz Stolberga v Nemčiji, komorni zbor iz Varšave. Po številu in kvalitetnosti pa je prav gotovo najmočnejša skupina mešanih pevskega zbora, ki se bo jutri popoldan predstavila v skupinah D, E in F. Tu so pevski zbori iz Bolgarije, Češkoslovaške, pevski zbor Kočo Racina iz Skopja, pevski zbor Mirko Filej iz Gorice, gimnazijski pevski zbor iz Kranja, ki ga bo vodil tovariš Fabiani, pevski zbor Jesenice in drugi.

Vsi trije pevski zbori so po počitnicah v avgustu in septembru kljub letnim dopustom pridno vežbali tekmovalni program. So enotnega mnenja, da bo za slehernega člana pevskega zbora Jesenice že sama udeležba na tako velikem tekmovanju lepo doživetje, saj bodo lahko poslušali kvalitetno petje drugih zborov.

Novo šolsko leto učenecv posebne os. šole

Pred nami je veliko mesto, ob obali modro morje in na morju razne ladje. Domačini pravijo, da je tukaj Mala Slovenija. In res je: tukaj so letovišarske hišice večjih slovenskih mest. Vrstijo se Jesenice, Kranj in Maribor. In prav tukaj smo letos začeli novo šolsko leto. Prijetno nam je in lepo. Morje gledamo zjutraj, ko se prebudimo in je še rožnato na modrem obrežju. Gledamo ga opoldne, ko žari v sončni svetlobi in zvečer, ko je najlepše. Zvečer so tam na drugem obrežju drobne lučke. Mnogo luči se niza tam daleč ob temnem morju. Sredi luči se prižiga in ugaša morsk svetilnik. Iz pristanišča na odprto morje druga za drugo plavajo ribiške ladje na nočni lov, na sardelice. Zjutraj se vračajo z ulovom. To mesto je Novigrad.

Tako je vsak dan. Vsak dan pa je pri nas tudi pouk. Učimo se o naši domovini, ki leži ob Jadranskem morju, o morju, o življenju v morju, o gospodarskem pomenu morja za vsako obmorsko deželo. Učimo pa se tudi računati, spoznavamo naš jezik pri pouku o jeziku, beremo zanimiva berila in se učimo pesmice. Pojemo, telovadimo in plavamo, rišemo in smo pridni pri tehničnem pouku.

Otroke hočemo naučiti ceniti vrednote in ne le dobrane, iskatati vsebino in ne obliko življenja. Pri našem delu je velik poudarek na razvijanju čustvovanja, kar naj bi vplivalo na dobre, tovariške medsebojne odnose. Preganjamo sebičnost in razvijamo delovne navade. Vsi radi delamo. Lahko nas obiščete! Videli nas boste v kuhinji, v jedilnici, povsod, kjer lahko pomagamo in koristimo.

Otrok mora odraslega priznati, mu zaupati in vanj verovati — potem ga je lahko

voditi. Otroka lahko iztirijo samo nezanesljivo vodstvo in pomanjkanje primerne zaposlitve. Zanesljivo pa otroka izgubimo, ko se pojavi odsojnost čustvene vezi med otrokom in odraslim. Življenje tukaj pa nas povezuje. Povezuje nas od jutra do večera in od večera do jutra. Zadovoljni smo, če tudi se kdaj pa kdaj spoprijemamo s težavami. Zaradi nastalih težav pa je to sožitje še lepše. Velika družina smo. In najlepše nam je bilo neko soboto zjutraj. Bila je naša prva prosta sobota.

In slika, ki smo jo vsak dan gledali, je to soboto bila še bolj živa. Morje se je gibalo in nam pljusalo pod noge in po morju so plavale ladje, velike potniške in manjše ribiške, motorni čolni in jadrnice. Ene so prihajale, druge so odhajale in se izgubljale na obzorju. Nad njimi so letali galebi, veliko galeb. V tem prostem jutru smo plavali in hoteli ladjam nasproti, a se vsakokrat kmalu vrnili. Ladja je predaleč, ne bi je mogli doseči.

Veseli in zadovoljni si postati prosti soboti in lepi nedelji s skupnimi močmi uredimo učilnico v naravi in potem gleda tudi učilnica na morje. Pouk v naravi ob morju in pod pinjami nas poživlja. Ob popoldnevi, po opoldanskem počitku, ko voda upade, hodimo po suhem kamenju in z visokih skladov laporja in apnenca se sklanjajo k nam bori in pinje. Med kamenjem iščemo školjke, polže, rake in koščke lepih kamnov. Kar se posebno lepo sveti in je lepe barve in oblike, spravljamo v vrečke. Stejemo ladje in pozdravljamo galebe.

Mamice! ne bodite vznemirjene in v skrbeh za nas! Spimo v lečnih hišicah. Ko zaspimo, se vso noč ne prebudimo. Hladen veter z morja nas trdno uspava.

v gledališču v sezoni 1970-71

postal del železnega repertoarja ne samo ljubiteljskih, temveč tudi največjih poklicnih gledaliških hiš v Angliji.

V sredino 20 let našega stoletja pa sega nastanek drame ameriškega dramatika Evgena O'Neillja STRAST POD BRESTI. Z znamenitim ameriškim dramatikom in Nobelovim nagrajencem O'Neillom smo se na jeseniškem odru seznanili leta 1952 ob uprizoritvi drame »Ana Christi«. Zvest svojim dramskim značilnostim — velikim strastem in psihološko kompliciranim značajem — ostaja O'Neill tudi v eni svojih najboljših dram STRAST POD BRESTI. Drama se dogaja sredi prejšnjega stoletja na ameriški farmi. Staremu farmerju Calbotu sinova iz prvega za-

kona pobegneta na lov za zlatom, tretji sin Eben pa je prepričan, da je edini dedič farme. Toda, ko se stari Calbot poroči z mlado Abbie se med vsemi tremi začne krut boj za posest, ki pa preraste v veliko ljubezen med Ebenom in mačeho. Da bi Abbie dokazala resničnost ljubezni do Ebena, ubije novorojenca, ki je sicer Ebenov sin, kajti stari Calbot, ki je prepričan, da je njegov, računa, da bo edini dedič farme. Eben ob spoznanju Abbiene ljubezni tudi sam prevzame krivdo za umor. Šerif oba odpelje, stari Calbot pa ostane sam na farmi. Pretresljiva zgodba velikih strasti — pohlepa in ljubezni — se razraste v resnično tragedijo vseh treh glavnih junakov in je prava mojstrovina uveljavitve so-

dobne psihologije na gledališkem odru. STRAST POD BRESTI je prav gotovo dramsko delo, ki mora biti všeč vsem, ki jim ugajajo dogajanja in akcije bogata dramatika.

Nekako ob istem času kot STRAST POD BRESTI je nastala tudi komedija Bertolda Brechta BERAŠKA OPERA. Brechta poznamo iz jeseniškega odra po njegovi pred dvema letoma uprizorjeni drami »Dobri človek iz Sečuana«. Kot v vseh svojih delih je tudi v BERAŠKI OPERI Brecht svojski in značilen. Osnovna ideja BERAŠKE OPERE je pravzaprav obsodba korupcije, gangsterstva in štacunarskega podkupovanja, ki je po prvi svetovni vojni Nemčijo pripeljalo na rob revolucije. In kot v vseh svo-

jih delih se tudi v BERAŠKI OPERI umakne, (odtudi), Brecht v drug svet in sodobne probleme razrešuje z junaki razbojniškega, beraškega in oblastvenega sveta 18. stoletja. Vse sodobne uprizoritve, tudi uprizoritev ljubljanske drame pred leti, pa so zgodbo o razbojniku Mackieju, ki je poročen s hčerko londonskih beračev in še hčerko načelnika policije zraven, postavile kar v sodoben svet. Zanimiva, razgibana in presenečenj polna komedija pa je zanimiva tudi po svojih glasbenih vložkih, tako, da je pravzaprav nekakšna spevoigra in zato všeč široki gledališki publiki.

Seveda bi o vseh treh delih, ki smo jih spoznali danes, lahko napisali še marsikaj zanimivega in poučnega. Toda ti bežni orisi naj bodo dovolj. Za vse tri pa naj velja ugotovitev, da so v vsakem pogledu gledališko vredna in

odrsko zanimiva dela, ki morajo ugajati slehernemu zahtevnemu pa tudi nezahtevnemu ljubitelju gledališča. Angleška komedija HOPSON V SKRIPCIIH predstavlja duhovito in tudi poučno razvedrilo, ameriška drama STRAST POD BRESTI zanimivo in pretresljivo tragedijo pohlepa in ljubezni, nemška komedija BERAŠKA OPERA pa je spevoigra in komedija iz svojega sveta razbojnikov in beračev, sveta, ki razkrije prenekatero resnico našega na videz nerazbojniškega in neberaškega sveta. Prihodnjic pa nam preostanejo še štiri dramska dela, ki so nastala po drugi svetovni vojni, da jih na kratko predelamo. Z njimi pa bo tudi zaključen sprehod po okvirnem repertoarju našega amaterskega gledališča za sezono 1970/71.

(Nadaljevanje sledi)

Svetovno padalsko prvenstvo gre h kraju

Prvi dan po otvoritvi svetovnega padalskega prvenstva je nagajalo vreme, tako da niso mogli takoj začeti s tekmovanji. Potem se je vreme za silo uredilo in v zmernih okoliščinah se je začela prva disciplina: skoki na cilj s tisoč metrov. Jugoslovani v tej disciplini nismo pričakovali kaj posebnega, pa vendar smo krepko posegli v boj za najboljša mesta. Precej smo stivali na Jeseničana Pesjaka. Izkazalo se je, da ne zaman, saj je trikrat skočil na strogi center in vsakokrat je dobil za spomin ploščico, ki označuje »nulo«. Kar predobro je začel, da ne bi slutil katastrofe. Pred četrtim skokom mu je tovariš Mirnik, vodja tekmovanja dal takle nasvet: »Poslušaj, Štefan, ko boš visel v zraku si reci tole: dovolj je bilo uspehov in vsega, tedaj pa naj bo kar hoče. In lepo se spusti, naj te nese kamor hoče. Če boš preveč vlekel za vrvice se zna zgoditi, da boš pokvaril vse skupaj.«

Mislil, da mu boljšega nasveta ni mogel dati, čeprav ni mislil s tem »naj te nese, kamor hoče« dobesedno. Svetoval mu je mirne živce, ki pa jih tako mlad tekmovalc ni mogel obdržati, sicer bi mu pa tudi ne pomagali. Ko ga je veter v hrbet nesel proti cilju, je moral zavirati. Veter je nenadoma utihnil — in ostal je tri metre petinšedeset centimetrov zunaj, kar ga je potisnilo na 60. do 70. mesto. Lahko si predstavljamo, kako je bil razočaran. Pokazal pa je, da je zelo talentiran padalec in lahko od njega še veliko pričakujemo, ko si bo nabral tekmovalno rutino. Najboljši Jugoslovian je bil Dimič na četrtem mestu. Potem, ko so opravičeno diskvalificirali Poljake, se je Dimič »pririnil« na tretje mesto. Lahko smo zelo, zelo zadovoljni.

Posebna atrakcija za občinstvo so bili nedeljski skoki za »Turistično nagrado Bled 70«. Zmagali so Sovjeti popolnoma zasluženo, saj so bili za razred boljši od ostalih. Najprej so spustili padalo, ki je izstrelilo veliko število belih raket na vse strani neba hkrati. Potem pa so skočili iz letala z enim padalom trije padalci, to je bila »ruska trojka«. Spodnja dva padalca sta telovadila na trapezu in to brez padal. Res, da sta bila privezana, a bilo je nekaj za oči! Precej dobri so bili tudi Švicarji. Ameriška ekspedicijska skupina spet ni mogla izvesti najatraktivnejše točke — skok s 4000 metrov, pri katerem se drži za roke dvajset padalcev

in tvorijo venec. Oblačnost je bila prenizka.

Jugoslovanska ekipa je izpadla zelo smešno. Nekje nad Vrbo je nekdo vžgal dimno bombo v letalu. V trenutku je bilo polno dima pa jih je pilot pometal ven še nad Gofom. Ljudje so ugibali, kaj neki nameravajo, ko pa so zvedeli, v čem je stvar, so se gromovito smejali. Naši so bili seveda zadnji, a če niso drugega so vsaj zabavali.

Bilo je tudi nekaj primerov slabega odpiranja padal. Šlo je že kar precej za nohte, kar opozarja na to, da ni vse tako preprosto in da nevarnost preži na vsakega padalca. Fantje in dekleta so nedvomno junaki.

J. Jekler

Prva planinska slikarska kolonija na Vršiču

Na Vršiču, nad dolino Save in Soče pod mogočnimi stenami Mojstrovke in Prisojnika, v neposredni bližini razglednega slemena nad Planico, Jalovca, Razora in Škratne gore in številnih drzno oblikovanih skalnih vršcev, je naš planinski svet izražen v vsej nepopisni lepoti in veličini. Ta planinski svet radi v vedno večjem številu obiskujejo naši delovni ljudje pa tudi mnogi tujci prihajajo občudovat te lepote.

Ko vsepovsod organizirajo slikarske, kiparske in druge kolonije, forme vive in drugo, se je tudi naše domače planinsko društvo odločilo, da v prvi polovici oktobra, v edinstvenem bogastvu barv organizira in izvede prvo slovensko, planinsko slikarsko

kolonijo. Kolonijo bo domače planinsko društvo organiziralo ob zaključku letošnjega leta v počastitev 25-letnice osvoboditve in kot uvodno prireditev v počastitev 30-letnice vstaje naših narodov.

K sodelovanju bodo pozvali širok krog slikarjev, tako tistih, ki se poklicno ukvarjajo s tem, kakor tudi amaterjev — samorastnikov. Društvo bo nudilo vsem udeležencem štiritidnevno brezplačno oskrbo v Erjavčevi koči ali Tičarjevemu domu na Vršiču.

S svojo udeležbo bodo še živeči slovenski planinski slikarji počastili tudi 35-letnico smrti Valentina Hodnika, iz Bohinja, našega najboljšega in tudi v svetu cenjenega slikarja naših gora, ki je mnogo prerano umrl 6. decembra 1935. leta in 39-letnico smrti slavnega slikarja gora, svetovnega imena Edvarda Teodorja Comptona, ki je lepoto in veličino naših gora upodobil na svojih umetninah.

Prva planinska slikarska kolonija na Vršiču bo dala novih pobud za slikarsko upodobitev naših gora, ki so jih upodabljali v svojih mostrovinah Anton Karinger, Marko Pernhard, Jože Wagner, Maks Koželj, Gustav Dorè, France in Dore Klemenčič — Maj, Šubic, Tomazin, Ljubo Ravnikar in mnogi drugi.

Medobčinska obojkarska liga

V preteklem tednu so bile odigrane tudi zaostale tekme medobčinske obojkarske lige. Neodigranih je bilo sedem tekem, realizirani pa sta bili žal samo dve. Lokalni

Dobrodošli v kinoklubu

Po poletnih počitnicah se je pred kratkim upravni odbor filmske skupine Odeon spet zbral na seji, ki je potekala v izredno delovnem vzdušju. Glavna misel seje je bila pridobiti čimveč novih članov.

Ozki film vse bolj zamenjuje fotografije v družinskih albumih, seveda pa je snemanje nekoliko bolj zapleteno kot fotografiranje in posebno v začetku lastnik kamere filme bolj uničuje kot pa da bi jih tehnično in vsebinsko dobro posnel. Filmi pa pri nas niso poceni in tako marsikdo ubupa in preneha snemati, kamero proda ali pa mu celo leži v predalu, življenje in trenutki, ki bi jih lahko ohranil na filmskem traku pa nezadržno bežijo mimo.

Zaradi tega, se je upravni odbor kinokluba odločil, da po nekajletni prekinitvi ponovno organizira tečaj. Prišel se bo sredi novembra in bo trajal do sredine decembra, udeležili se ga bodo lahko vsi tisti, ki že imajo kamere ali pa jih nameravajo šele kupiti. Tečaj bo obsegal predavanja oziroma razgovore o filmski tehniki, estetiki, laboratorijski obdelavi filma, montaži in projekciji. To ne bo tečaj v klasični obliki, temveč bodo to neke vrste razgovori, ki jih bodo vodili znani kinoamaterji in profesionalni strokovnjaki. Tako bodo marsikateremu udeležencu prihranili razočaranja in pojasnili mnoge tehnične probleme, katerih sami najbrž ne bi nikoli rešili ali pa šele po dolgem eksperimentiranju, ki pa ne bi bilo najbolj poceni. Tečaj bo za vse prijavitelce brezplačen — predpogoj je le, da se včlanijo v skupino, s tem pa imajo tudi pravico do izposojanja raznih pripomočkov in literature ter do lepljenja, oziroma montaže filmov pri kateri jim bo pomagal eden od tistih, ki so usposobljeni članovi. Vsi, ki bi se želeli vključiti v skupino se lahko oglasijo vsak ponedeljek od 18. do 19. ure v klubskih prostorih na cesti železarjev 26 (stari internat), kjer bodo lahko dobili tudi vse ostale informacije.

Klubski prostori, ki jih ima skupina so premalo izkoriščeni, zato so se odločili da ponovno oživijo klubske večere. Ti bodo vsako drugo sredo, prvi je bil 16. septembra ob 19. uri. Vsakokrat bodo predvajani filmi domačih ali pa kinoamaterjev iz drugih krajev, v program pa so vključeni tudi filmi poklicnih ustvarjalcev. Program klubskih večerov bodo redno objavljeni

v vitrini, ki se nahaja v avli kina Radio ter v programu radia Jesenice.

V klubu pa se pripravljajo za dvojni festival amaterskega filma, ki bo naslednje pomlad na Jesenicah. Foto-kino zveza Slovenije je zaupala organizacijo VIII. republiškega festivala amaterskega filma Odeonu. Tako se je prvič zgodilo, da bo republiški festival izven Ljubljane, kar je vsekakor lepo priznanje prizadevnim kinoamaterjem. Istočasno z republiškim festivalom pa bo potekal tudi IV., sedaj že tradicionalni medklubskega festivala amaterskega filma, katerega se udeležujejo kinoamaterji iz vse Jugoslavije. Medtem ko je denar za republiški festival že zagotovljen pa bo treba sredstva za medklubske festival še zbrati. Organizacijski odbor je že skoraj v celoti sestavljen, prav tako so določeni festivalni dnevi in sicer 16., 17. in 18. april 1971.

Upravni odbor skupine je na seji podelil naziv Kinoamater III. stopnje. Ta naziv sta dobila Klavdij Mlekuž in Asima Dizdarevič, oba bosta prejela posebne diplome.

tz

Novincem je vedno težko

Rezultati prvih dveh kol v prvi republiški ligi so zbužali upanje, da bo moštvo Kovičarja v tekmi z moštvom Gaberje — Celje doseglo prvi uspeh. To se je tudi zgodilo toda šele po trdem boju. Rezultat je bil 3:2 (12, —12, 15, —5, 8).

V prvem nizu so gostje dolgo vodili in je domačim uspelo izenačiti šele pri 12:12 in nato zmagati s 15:12. V drugem je bil rezultat do 8:8 večkrat izenačen, nakar so povedli gostje in nato zmagali s 15:12. Tretji niz je bil zelo dramatičen. Večino seta so vodili domači, toda rezultat je bil izenačen šestkrat, zadnjič pri 15:15. V četrtem so domači zelo popustili, zato pa v petem povedli celo 7:0 in nato v enakem tempu nabirali točke kakor gostje in zmagali. V tem setu so se zbudili celo, sicer tradicionalno tihi, jeseniški gledalci.

Po tej tekmi je na dlani, da bo za nadaljnje uspehe treba redno vaditi in predvsem skrbeti za kvaliteten napredek slabših igralcev. Gostujoča ekipa je domače prekašala ravno v homogenosti.

Za gimnazijo so igrali: Božič, Kapus, Košnik, Mežek, Skrt, Bregant, Končnik in Smitek.

T. Š.

Judo

Turnir v Avstriji

Pred nedavnim je bil v Sendu na Salzburškem prijateljski judo turnir. Sodelovale so ojačana ekipa Senda, Kufsteina iz Tirolske in Partizana Jesenice. Trener Kufsteina je asistent slovitiga Geesinga in trenira svoje varovance po njegovem sistemu. Naša ekipa je bila tokrat razen Dvoršaka kompletna. Od vojakov so se že vrnili Morič, Herman in Krajzelj, ki že redno trenirajo.

Rezultati: Jesenice : Send 5:3, Send : Kufstein 7:1, Jesenice : Kufstein 5:3.

Zmagale so Jesenice pred Sendom in Kufsteinom. Za našo ekipo so tekmovali:

Miro Ražman, Srečo Morič v lahki kategoriji, Simon Terseglav, Eko Bečirovič v polsrednji kategoriji, Ivan Herman, Andrej Krajzelj v srednji in Vojko Kučina ter Franc Morič v težki kategoriji.

Našo ekipo čaka, dne 19. t. m. odgovorna naloga, ko se bomo morali v Celju boriti za vstop v I. republiško ligo. Iz nje smo lansko leto prostovoljno izstopili zaradi pomanjkanja tekmovalcev. Naši nasprotniki bodo: Idrija, Rače in Celje. Od štirih ekip se bosta uvrstili dve, kar nam daje določeno upanje.

K.

Kaj bodo gledali v kinu

Kino RADIO

19. in 20. septembra franc. angleški CS barvni film MAYERLING v režiji Terens Jang, v glavni vlogi Katrin Danev, ob 17. in 19.30.

21. septembra italijanski CS barvni film ROMUL IN REM v režiji Sergia Korbucci, v glavni vlogi Stiv Rives, ob 17. in 19. uri.

22. in 23. septembra ameriški CS barvni film DAN HUDOBNE PISTOLE, v režiji Jerry Thorpe, v glavni vlogi Glenn Ford, ob 17. in 19. uri.

24. septembra amer. italij. CS barvni film ZLATA MRZ-LICA, v glavni vlogi Giuliano Gemma ob 17. in 19. uri.

25. septembra amer. italij. barvni film BOLJE VDOVA KOT..., v režiji Docco Tesari, v glavni vlogi Virna Lisi, ob 17. in 19. uri.

26. septembra amer. barvni film MAT HELM UREJA RACUNE, v režiji Phil Karlson, v glavni vlogi Dean Martin, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

19. in 20. septembra amer. CS barvni film DAN HU-

DOBNE PISTOLE, ob 18. in 20. uri.

21. in 22. septembra franc. angl. CS barvni film MAYERLING, ob 17.30 in 20. uri.

23. septembra amer. italij. CS barvni film ZLATA MRZ-LICA, ob 18. in 20. uri.

24. in 25. septembra amer. barvni film DETEKTIV, ob 18. in 20. uri.

26. septembra amer. barvni film Z MOJO ŽENO PA NE, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

19. septembra angl. amer. barvni film SLED VODI V SOHO

20. septembra amer. CS barvni film HUDICEVA BRIGADA

24. septembra franc. angl. CS barvni film MAYERLING

26. septembra amer. barvni film DETEKTIV

Kino KRANJSKA GORA

19. septembra nem. barvni film WINETOU V DOLINI SMRTI

20. septembra amer. barvni film DETEKTIV

22. septembra italij. CS barvni film ROMUL IN REM

24. septembra amer. CS barvni film DAN HUDOBNE PISTOLE

26. septembra franc. angl. CS barvni film MAYERLING

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

19. septembra amer. CS barvni film HUDICEVA BRIGADA, ob 19. uri.

20. septembra nemški CS barvni film WINETOU V DOLINI SMRTI, ob 17. uri.

20. septembra italijan. CS barvni film ROMUL IN REM, ob 19. uri.

23. septembra amer. barvni film DETEKTIV, ob 19. uri.

26. septembra amer. CS barvni film DAN HUDOBNE PISTOLE, ob 19. uri.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru promet in tovarniškemu odboru osnovne organizacije sindikata železarne Jesenice, se prav lepo zahvaljujem za denarno pomoč in brezplačno bivanje na morju. Lepa hvala vodstvu prometa za vsa prizadevanja in dobro organizacijo.

Jože Gorenc
Zasip 38

ZAHVALA

Tovarniški odboru osnovne organizacije sindikata železarne — komisiji za športno rekreacijo, se iskreno zahvaljujem za obisk, za darila in za denarno pomoč ob nesreči, ki se mi je pripetila.

Enako iskrena hvala za denarno pomoč sindikalnemu odboru RTA.

Daniel Morič
RTA

ZAHVALA

Sodelavkam in sodelavcem Valjarne 1300 se iskreno zahvaljujem za lepo darilo, ki sem ga prejela ob upokojitvi.

Marija Debeljak

Na osnovi člena 28 pravilnika o delovnih razmerjih železarne Jesenice, dajemo naslednjo

OBJAVO

za prosto delovno mesto v strojnem vzdrževanju:

6420 D-5 dninski delovodja strojnega vzdrževanja Jesenice 1 oseba

Pogoji:

Za navedeno delovno mesto zahteva TSS — strojni odsek — in najmanj 5 let prakse v strojni stroki.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti je treba poslati na kadroviski sektor v roku 8 dni.

KADROVISKI SEKTOR

Upravni odbor Trgovskega podjetja Rožca Jesenice

OBJAVLJA

6 (šest) prostih delovnih mest kurjačev peči centralne kurjave v sledečih samopostrežnih trgovinah podjetja:

v Gozd Martuljku,
na Jesenicah pri Cufarju in v Bokalovi ulici,
na Javorniku,
na Blejski Dobravi,
v Žirovnici.

Zaposlitev ima značaj delovnega razmerja za določen čas (previdoma za šest mesecev) od 3 do 4 ure dnevno. Pogoji za sprejem je strokovno znanje potrebno za kurjenje peči centralne kurjave.

Prijave sprejema tajništvo podjetja do 20. septembra 1970.

OBVESTILO VOJASKIM VOJNIM INVALIDOM — UPRAVICENCEM

Skupščina SRS je sprejela zakon o spremembah in dopolnitvah republiškega zakona o VVI.

S tem zakonom se je povečal invalidski dodatek od 350 na 410.— din. Cenzus pri dohodkih od kmetijstva od 160 na 180 din ter pri drugih dohodkih od 200 na 250 din. Upoštevajo se dohodki iz leta 1968 (pokojnina za mesec 1968). katasterski dohodek za leto 1968 in poprečni osebni dohodek v letu 1968. To velja za tiste invalidske upravičence, ki bi na novo uveljavljali pravico do invalidskega dodatka. Dosedanji uživalci invalidskega dodatka so že prevedeni po službeni dolžnosti in že prejemale invalidski dodatek po novem.

Vsem tistim, ki bodo zahtevali na novo vložili do 30. septembra, pripada dodatek od 1. 1. 1970. Kdor vložil pozneje mu dodatek pripade od 1. nadaljnjega meseca.

Pri obračunavanju za odmero invalidskega dodatka se dohodek pokojnine upravičencem zmanjša za 33 %, za družinskega člana za 70 %. Dohodek delovnega razmerja druž. člana se zmanjša za 67 %. Kjer sta dva uživalca inv. dodatka (oče in mati) se dodatek poveča še za 50 % (do sedaj 30 %). Dodatek za samohranilce je sedaj znašal 100 din, po novem 150 din.

Za družinske člane se smatrajo: zakonec, otroci in starši, ki živijo z upravičencem v skupnem gospodinjstvu. Tako se pri odmeri invalidskega dodatka upoštevajo dohodek navedenih in deli po zgoraj navedenem ključu.

Krajevni odbori naj pregledajo seznam članstva in prekontrolirajo ali so med njimi še taki, ki bi po novih predpisih bili upravičeni do prejemanja inv. dodatka ter jih napote do referenta za zadeve borcev NOV in VVI pri Skupščini občine Jesenice.

Za vse tozadevne informacije se upravičenci lahko obračajo na svoje krajevne odbore ZVVI ali direktno na referat za zadeve borcev NOV in VVI pri Skupščini občine Jesenice.

OBVESTILO BORCEM IN SVOJCEM PADLIH BORCEV JESENISKO-BOHINJSKEGA ODREDA

Obveščamo vse bivše borce jeseniško-bohinjskega odreda in svojce padlih ter umrlih, ki niso dvignili knjige — Kronika jeseniško-bohinjskega odreda na proslavi v Bohinju, da jo čimprej prevzamejo.

Za območje jeseniške občine se knjiga dobi na občinskem odboru ZZB NOV Jesenice, C. m. Tita 86, od 8. do 12. ure.

Za območje Bohinja do vključno Nomenja, so knjige pri Jožu Pagonu na Ribčevem lazcu 37, pri jezeru v Bohinju.

Za ostali del območja radovljiške občine do vključno Bohinjske Bele, so knjige na občinskem odboru ZZB NOV Radovljica od 8.—12. ure.

Borci izven jeseniške in radovljiške občine dobijo knjige na občinskem odboru ZZB NOV Jesenice, C. m. Tita 86. Na željo jo pošljemo po pošti. Ker nimamo za vse točnih naslovov, naj tega vsak navede.

Navedeno knjigo dobijo borci in svojci padlih in umrlih brezplačno. Za ostale občane je knjiga v prodaji za 45.— dinarjev.

Odbor borcev
jeseniško-bohinjskega
odreda

OBVESTILO

Dne 19/8-1970 je bilo v gozdu okrog 200 m od križišča cest Lesce—Bled in cestnega odcepa za Sobec najdeno neznano moško truplo. Opis trupla: starost več kot 40 let, sivih 5 cm dolgih las, v zgornji čeljusti je zobna proteza, tretji zob ima zlato prevleko, v spodnji čeljusti je 7 zob in sicer: 1, 2 in 3 levo ter 1, 2, 3 in 4 desno. Zlato prevleko imata 1. in 3. zob levo ter 4. zob desno. Na tretjem zobu levo je plomba, prvi in drugi zob pa sta umetna. Opis obleke: moška obleka iz sivokarirastega blaga, srajca bele barve, na rokavih so navadni gumbi sive barve, bele kratke spodnje hlače z elastiko z etiketo »Elastisana 4—75 Jahre«, na nogah so nogavice petrolej zelene barve, ki so ročno zakrpane in nizke črne čevlje št. 43 z usnjenimi podplati in gumijasto peto pribito z žičniki.

Prosimo, da vsak, ki bi kaj vedel povedati o najdenem truplu, da se zglašuje na najbližji postaji milice.

S HOKEJISTI V BOLGARIJO

Pri objavi izleta »S hokejisti v Bolgarijo«, v prejšnji številki Železarja, smo napovedali okvirno ceno. Po izdelani kalkulaciji pa stroški prevoza — avtobusi in letalo — s prenočiščem v Sofiji in vstopnico za tekmo znašajo 420.— din.

Prijave do 1. 10. t. leta sporočite v pisarno ŠD JESENICE (na kegljišču) vsak dan razen sobote do 13. ure, v sredah pa tudi popoldan do 17. ure.

Udeležencem prijetno potovanje, na tekmi za evropski pokal pa obilico športnega bodrenja za doseg čim boljše uspeha našega moštva.

Uprava HOKEJ KLUBA JESENICE

Upravni odbor sklada za izobraževanje strokovnih kadrov občine Jesenice

RAZPISUJE

v šol. letu 1970/71 naslednje štipendije in posojila:

- 1 štipendijo za študij na pravni fakulteti
- 1 štipendijo za študij na ekonomski fakulteti
- 1 štipendijo za študij na FAAG — gradbena smer
- 1 štipendijo za študij na visoki ekonomsko-komercialni šoli (smer finance in knjigovodstvo) I. stopnja
- 1 štipendijo na višji upravni šoli
- 5 brezobrestnih posojil

Osnovni pogoji za podelitev štipendij in posojil je najmanj dober učni uspeh. Štipendije in posojila se podeljujejo za čas študija, ki je določen s statutom ustrezne šole.

Višina štipendij in posojil je odvisna od stopnje šole in letnika študija.

Kandidati naj prošnjam s kratkim življenjepisom in kolkovanjem z 1.— din priložijo:

- prepis zadnjega šolskega spričevala, oziroma potrdilo o opravljenih izpitih
- potrdilo o premoženjskem stanju
- potrdilo o dohodkih staršev
- lastnoročno podpisano izjavo, da kandidat ne prejema štipendije ali posojila pri drugem štipenditorju ali posojilodajalcu

Prošnje za štipendije in posojila naj kandidati pošljejo v roku 8 dni po objavi razpisa komisiji za podelitev štipendij in posojil UO sklada za izobraževanje strokovnih kadrov občine Jesenice.

UO sklada za izobraževanje
strokovnih kadrov občine
Jesenice

Košarka - Košarka - Košarka

Republiška košarkarska liga

JESENICE : KROJ 79:96
(32:49)

V preteklem tednu so jeseniški košarkarji nekoliko nepričakovano, toda povsem zaslužen izpadli iz nadaljnje borbe za drugo mesto v ligi in tako tudi zapravili priložnost, da bi igrali kvalifikacije za vstop v drugo zvezno ligo. Za tak razplet je bilo usodno srečanje s Kromem iz Škofje Loke, ki je naše premagal s sedemnajstimi koši razlike.

Naši košarkarji so v tej sezoni igrali že dve tekmi s Škofjeločani, ena je bila prvenstvena, druga prijateljska, obe so Jeseničani gladko izgubili. Kljub temu smo po tistem pričakovali zmago na domačem igrišču. Toda od omenjenega ni bilo nič, gostje so nadigrali naše v vseh elementih košarkarske igre, kar dokazuje tudi sam rezultat.

Morda je dogodek z Markom Božičem, ki ni bil pravočasno prijavljen na zapisniku in ki je zato že v prvih minutah moral zapustiti igro, negativno vplival na moralo v moštvo. Kljub temu se to pri skupinskih športih ne bi smelo dogajati.

Naši so že na začetku igrali raztrgano, nepremišljeno, delali veliko napak in izgubljali žoge, kar gre predvsem na račun slabih podaj. Na drugi strani pa so gostje igrali zelo dobro, predvsem hitro in učinkovito ter na trenutke z našimi delali kar so hoteli. Predvsem so se odlikovali z natančnimi meti od daleč.

Jeseničani so igrali vso tekmo slabo, prepočasno, prenašali žogo od svojega koša k nasprotnikovu, da so Škofjeločani, ki so igrali cono imeli dovolj časa postaviti trdno obrambo. Naši niso niti poskusili s hitrejšimi napadi zaposliti nasprotnika, da se tudi v obrambi »troši« in mu tako dajali možnost, da se v obrambi spočije od hitrih in zelo utrudljivih napadov na jeseniški koš.

Koš so dosegli: Šarič 24, Čampa 6, Franko 4, Vauhnik 22, Bunderla 12, Bočič 2, Jeraj 10.

RUDAR : JESENICE 99:95
(42:42, 82:83)

Tisto, kar so Jeseničani pozabili v srečanju proti Kromu, so uresničili na tekmi proti Rudarju, moštvo, ki zanesljivo vodi na prvenstveni lestvici in je vsekakor najboljša ekipa v republiški ligi. Način igre Rudarja in Kroja je zelo podoben.

Pred začetkom srečanja so naši imeli sicer težave, ker v Trbovlje ni prišel Jeraj in je trener Katnik na klopi za menjave imel le dva igralca. Taktika našega moštva na začetku igrati nekoliko počasneje in ob priložnostih iz-

vajati čim hitreje protinapade, je prinesla tesno vodstvo naših. Po nekaj minutah igre so Jeseničani povsem spremenili taktiko in neprestano oblegali koš nasprotnika. To je zbegalo velike favorite in na trenutke niso vedeli kaj storiti s hitrimi Jeseničani. Rezultat je bil, da so naši v 16. minuti vodili 38:28. Takrat pa sta na prizorišče stopila sodnika. Najprej sta odvzela osem žog Jeseničanom, čeprav bi jih morala prisoditi našim, jim dodelila dve tehnični napaki ter spregledala nekaj očitnih prekrškov nad igralci gostujočega moštva. Zaradi vsega tega ni nič čudnega, da so domačini uspeli v zadnjih sekundah prvega dela izenačiti na 42:42.

Nadaljevanje je prineslo zopet razburljivo, hitro in kvalitetno igro, v kateri so domačini ob podpori zlasti sodnika iz Murske Sobote Camplina vodili za nekaj točk razlike. Minuto in dvajset sekund pred koncem srečanja je bil rezultat 83:76 v korist domačinov. To kar se je potem dogajalo, je bilo podobno igram največjih košarkarskih moštev. Naši so vso tekmo igrali le s petimi igralci, domačini pa so se stalno menjavali, da bi s kondicijo zlomili Jeseničane. Igrali pa so kot da igra pet popolnoma spočitih igralcev ter delali z domačini kar so hoteli. Uspeh take igre ni izostal in deset sekund pred koncem so izenačili 83:83.

V protinapadu so domačini izgubili žogi in pod svojim lošem napravili napako nad Vauhnikom. Bila je to lepa priložnost, vendar je Vauhnik oba meta zgrešil. Toda upanja še ni bilo konec. Vauhnik je pod košem Rudarja ponovno dobil žogo in, ko je nameraval metati, ga je nekdo od domačinov tako močno sunil v hrbet, da je odletel izven igrišča, toda sodnika nista hotela dosoditi še ene očitne napake.

Tako se je igral tudi nadaljšek, v katerem so bili domačini nekoliko bolj precizni, pa tudi sodnika sta jim bila naklonjena. Zaradi takega odnosa sodnikov do našega moštva in še nekaterih »grehov« sodnikov do jeseniških košarkarjev v preteklih tekmah, je trener Katnik sklenil, da vrne trenerko izkaznico KZS v protest in da na ta način opozori na nepravilnosti, s katerim se jeseniški košarkarji srečujejo skorajda iz tekme v tekmo.

Koš so dosegli: Šarič 19, Dragojevič 15, Bunderla 21, Vauhnik 20. Dragojevič

Košarka — mladinska liga

ZARJA : JESENICE 46:27

V nedeljo, 13. 9., so mladinci Jesenic gostovali v

Ljubljani, kjer so v okviru svoje republiške lige odigrali prvenstveno tekmo s KK ZARJA.

Po izredno slabi igri, v kateri so prednjačili posebno naši, so zaslužen zmagali domačini. Mladinci, ki igrajo že nekaj tekem oslabiljeni, se niso mogli upirati razpoložnim domačinom.

Sedaj, ko imajo še teden časa pred srečanju z direktnimi nasprotniki (do konca lige imajo samo še štiri tekme), bi bilo dobro, da opravijo vsaj nekaj napak od mnogih, ki botrujejo njihovim porazom.

Ker pa ta liga mnogo stane, bi morali mladinci osvojiti vseh 8 točk, da bi opravičili svoj nastop v republiški ligi. To pa od njih tudi pričakujemo.

JESENICE : KROJ
(Škofja Loka) 45:56

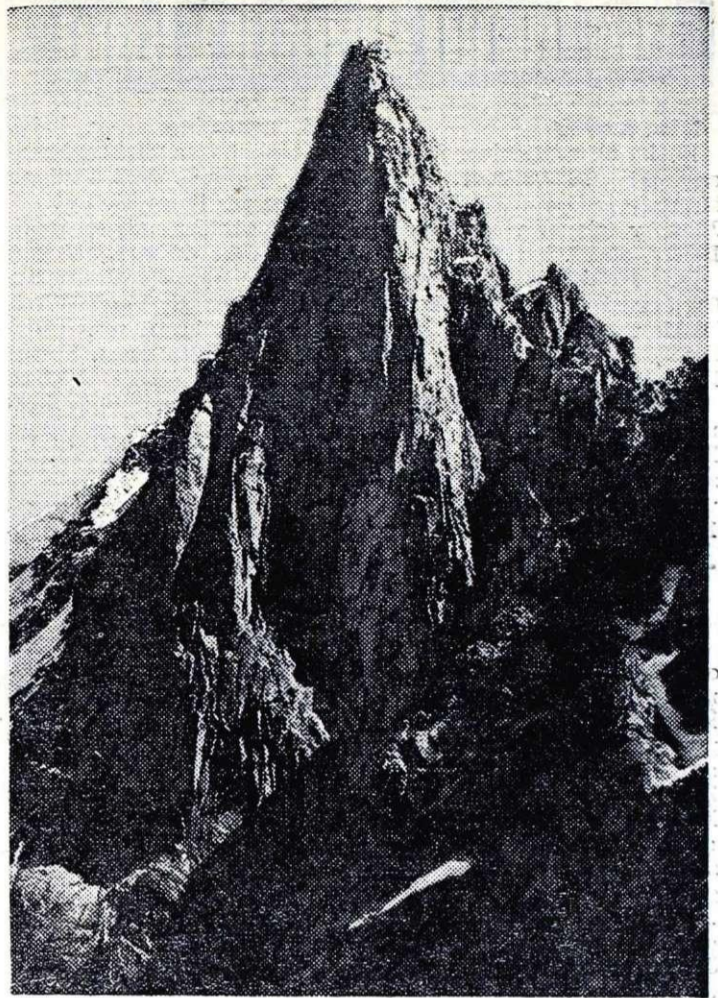
JESENICE : TRNOVO :
SLOVAN 47:31 (27:9)

V prvenstveni tekmi so članice Jesenic zanesljivo zmagale. Obe ekipi nista nastopili v najboljših postavah, kar se je tudi odrazilo na kvaliteti igre. Vendar pa so domačinke že v začetku tekme zanesljivo povedle in to razliko obdržale skozi vse srečanje. Ob koncu tekme so v moštvo Jesenic vstopile tudi mlajše igralke.

Koš za Jesenice so dosegle: Jolanda Bertonec 15, Irena Ivnik 12, Meta Koren 8, Marija Vujatovič 7, Jasna Volarič 3 in Cilka Benedičič 2.

V sredo 9. IX. so članice Jesenic gostovale v Murski Soboti, kjer so zmagale z rezultatom 48:31 (17:9). V zelo slabi igri so se košarkarice Murske Sobote zelo dobro upirale nerazpoloženim Jeseničankam, naše igralke pa so zelo veliko grešile v podajah in nepreciznih metih na koš.

Koš so dosegle: M. Vudrič 39, Vujatovič 4, Volarič 2, Ivnik 2, Koren 1. B. F.

Zapadna stena Druju (skupina Mont Blanca) — smer vzpona je po desnem osvetljenem steburu

ALPINISTIČNE NOVICE

Bivši naš sodelavec Jože Oman, član alpinističnega odseka Planinskega društva Martuljk, je začasno zaposlen v Švici. Še vedno pa tudi tam najde več časa, da se aktivno ukvarja z visokogorskim turnim smučanjem in alpinizmom.

Pozimi in pomladi je opravi več smučarskih tur v Švicarskih Alpah.

Za zahtevnejše plezalne vzpone v Centralnih Alpah pa žal nima partnerja iz domovine, zato pleza priložnostno s tujimi znanci z gora.

V juniju letos sta preplezala z Avstrijcem Lirerfellnerjem severovzhodno steno

Zwilingsturma v Salbitschienu v Švici. Ocenjena je s težavnostno stopnjo V. gornja meja.

V dneh 27. in 28. julija letos pa je bil Oman Jože uspešen z istim soplezalcem v skrajno težkem Bonatijevem steburu v Druju, ki spada med najtežje smeri v Alpah; Ocenjena smeri VI+, plezala z enim bivakom.

Dne 23. avgusta letos pa je Oman s Švicarjem Brunom preplezal severozapadni raz Möncha prek žmule (Bernar Oberland). Čas plezanja 8 ur. Izrazito ledena tura.

Vse vzpone je Jože Oman opravil v vodstvu naveze.

Rokomet — Rokomet — Rokomet — Rokomet — Rokomet —

Kranjska gora : Branik 7 : 28

Na rokometnem igrišču v Gozd Martuljku, so se domačemu občinstvu v nedeljo prvič predstavile kot tekmovalke slovenske rokometne lige mlade igralke Kranjske gore. Zreb jim tokrat ni bil naklonjen, saj za nasprotnice dobile rutinirane igralke mariborskega Branika. Slabo vreme, ki je motilo obe ekipi, ni pregnalo želje do lepe igre. Razpoloženje je nekoliko pokvaril le kranjski sodnik Vidmar, ko ga ni bilo na igrišču. To vrzel so premostili s tem, da je tekmo vodil trener mariborskih igralok Kukovec v splošno zadovoljstvo obeh ekip.

Fizično šibkejša Kranjskogorke so lepo zaigrale takoj v pričetku in z lepim strelom od daleč presenetile vratarko Lovrenčičevo. Ta strel je v vrste gostinj vnesel zmedo, kar so pozneje domačinke še šestkrat izkoristile. Šibka točka Kranjskogork je predvsem obramba, vratarka še ni izkušena, ne more dovolj jasno preceniti namena nasprotnika. Vsa pohvalo pa zaslužita sestri Žerjav, ki sta z uspešnimi streli na vrata, kakor tudi z lepo igro v obrambi potrdili, da sodita v to vrsto tekmovalja, seveda pa niso razočarale tudi

ostale igralke, ki so se zvrstile na igrišču. Če bodo mlade Kranjskogorkke igrale še s tako voljo in uspešno naprej, bodo postale stalne članice slovenske rokometne lige. Seveda pa ima za to velike zasluge tudi trener Mlakar, ki si upa z majhnimi finančnimi sredstvi tako uspešno voditi ta šport v Kranjski gori.

Strelke za Kranjsko goro: T. Žerjav 3, Z. Žerjav, Pečar, Papler, Černe po enega. Razen omenjenih igralok so za Kranjsko goro nastopale še: Makovec, Robič, Oitzel I., Oitzel E. in Cuznar.

—ne